

el Llombo

Suplement de la revista *el Llombo*, núm. 82. Estiu 2014. Associació de Veïns el Llombo. Ontinyent (la Vall d'Albaida). 2 euros

Valencià, una llengua perseguida

Quin desastre de polítics!

Josép Lluís Albinyana
President del Consell preautonòmic
1978-1979

Enrique Monsonís
President del Consell preautonòmic
1980-1982

Joan Lerma Blasco
President de la Generalitat Valenciana
1982-1995

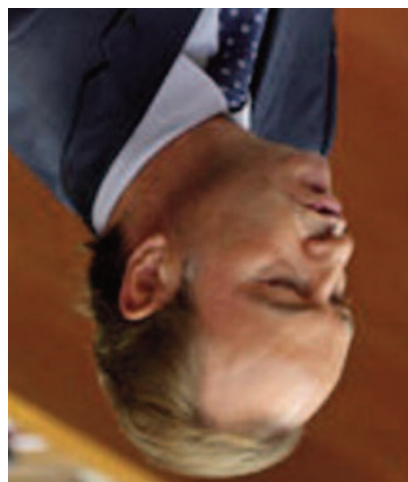
Eduardo Zaplana
President de la Generalitat Valenciana
1995-2002

José Luis Olivas
President de la Generalitat Valenciana
2002-2003

Francisco Camps
President de la Generalitat Valenciana
2003-2011

Alberto Fabra
President de la Generalitat Valenciana
2011-?

Dels set presidents autonòmics o preautonòmics que ha tingut el País Valencià, la majoria han sigut condemnats a estar cap per avall. El primer, Josep Lluís Albinyana, fou un home coherent, valencianoparlant, a qui li van fer la vida impossible. Està dret segons la nostra valoració. Després es troben en una situació que no arriben a estar cap per avall Joan Lerma, perquè va aprovar la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (1983), i Eduardo Zaplana, que tot i ser de Cartagena i no parlar mai en valencià, va crear l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (1998). I cap per avall romanen els quatre presidents restants: Enrique Monsonís, un personatge àvid de protagonisme que no va fer res pel valencià; José Luis Olivas, de Motilla del Palancar (Conca) que ni sap parlar valencià; Francisco Camps, un president frustrant, que a més de malbaratar els diners públics va encetar la croada contra els mitjans de comunicació catalans, responsable màxim i únic del tancament de la TV3; i Alberto Fabra, l'exalcalde de Castelló, que no parla bé el valencià i els fets ens mostren que l'odia. Responsable màxim i únic del tancament de Canal 9 i de Ràdio 9; responsable màxim i únic del tancament de les emissions de Catalunya Ràdio; responsable màxim i únic de la supressió de línies escolars en valencià...

La llengua dels valencians

Mort Franco i arribada la transició política, la Unió de Centro Democràtic troba en l'anticatalanisme un filó que decideix explotar. El valencià i el català són llengües diferents, i els catalans ens volen conquerir, lingüísticament parlant. Comptem, a més a més, amb el rotatiu *Las Provincias* i la sotsdirectora María Consuelo Reyna al capdavant d'aquesta croada infame.

Per la seua banda, els acadèmics de la Reial Acadèmia Espanyola i els de la Reial Acadèmia d'Història redacten un escrit en el qual deixen ben clar que el valencià i el català són la mateixa llengua: Dámaso Alonso, Vicente Aleixandre, premi Nobel de Literatura 1977; Alonso Alcalá Zamora, Fernando Lázaro Carreter, Salvador de Madariaga, Pedro Laín Entralgo, José María Pemán, Miguel Delibes, Antonio Buero Vallejo, Luis Rosales, Miquel Batllori i Camilo José Cela, el qual obtindria el premi Nobel de Literatura en 1989.

Els signants de l'escrit 'La lengua de los valencianos'

són:

Excm. Sr. En Dámaso Alonso, President de la Reial Acadèmia Espanyola (R.A.E.)
Excm. Sr. Emilio Alarcos
Excm. Sr. En Vicente Aleixandre
Excm. Sr. En Alonso Zamora Vicente
Excm. Sr. En Fernando Lázaro Carreter
Excm. Sr. En Pedro Sainz Rodríguez
Excm. Sr. En Jesús Pabón, President de la Reial Acadèmia d'Història (R.A.H.)
Excm. Sr. En Tomás Navarro Tomás
Excm. Sr. marquès de Lozoya
Excm. Sr. En Ramón Carande
Excm. Sr. En Agustín Millares
Excm. Sr. En Salvador de Madariaga
Excm. Sr. En Pedro Laín Entralgo
Excm. Sr. En José María Pemán
Excm. Sr. En Miguel Delibes
Excm. Sr. En Antonio Buero Vallejo
Excm. Sr. En Luís Rosales
Excm. Sr. En Miquel Batllori
Excm. Sr. En Camilo José Cela

LA LENGUA DE LOS VALENCIANOS

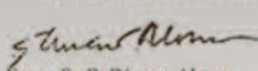
Los abajo firmantes, miembros de número de las Academias Española y de la Historia, habiendo conocido la peculiar controversia que durante meses pasados se ha hecho pública en diversos órganos de prensa valencianos, acerca del origen de la lengua hablada en la mayor parte de las comarcas del País Valenciano, y a petición de personas interesadas en que demos a conocer nuestra opinión sobre este asunto, científicamente aclarado desde hace años, deseamos expresar, de acuerdo con todos los estudiosos de las lenguas románicas:

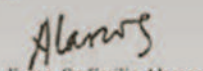
Que el «valenciano» es una variante dialectal del catalán. Es decir, del idioma hablado en las Islas Baleares, en la Cataluña francesa y española, en una franja de Aragón, en la mayor parte del País Valenciano, en el Principado de Andorra y en la ciudad sarda del Alguer.

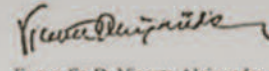
Por lo todo ello, nos causa sorpresa ver este hecho puesto públicamente en duda y aun ásperamente impugnado, por personas que claramente utilizan sus propios prejuicios como fuente de autoridad científica, mientras pretenden ridiculizar e incluso insultar a personalidades que, por su entera labor merecen el respeto de todos y en primer lugar el nuestro.

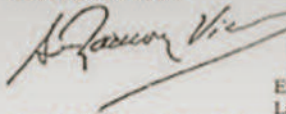
Se hace fácil suponer que tras esas posiciones negativas se ocultan consideraciones y propósitos que en nada se relacionan con la verdad de un hecho suficientemente claro para la filología y para la historia.

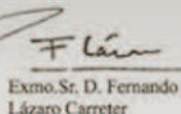
Es culturalmente aberrante todo intento (como el que contemplamos) de desmembrar el País Valenciano de la comunidad idiomática y cultural catalana por la que, como escritores e intelectuales españoles, no tenemos sino respeto y admiración, dentro de la cual el País Valenciano ha tenido y tiene un lugar tan relevante.

Excmo. Sr. D. Dámaso Alonso,
Presidente de la R.A.E.

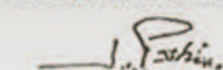

Excmo. Sr. Emilio Alarcos

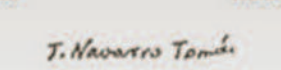

Excmo. Sr. D. Vicente Aleixandre

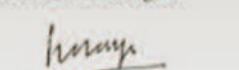

Excmo. Sr. D. Alonso Zamora Vicente

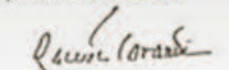

Excmo. Sr. D. Fernando
Lázaro Carreter

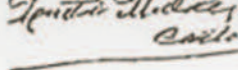

Excmo. Sr. D. Pedro Sainz Rodríguez

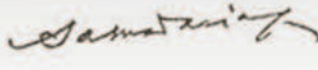

Excmo. Sr. D. Jesús Pabón,
presidente de la R.A.H.

Excmo. Sr. D. Tomás Navarro Tomás

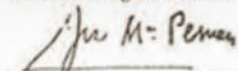

Excmo. Sr. marques de Lozoya

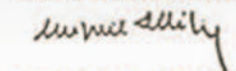

Excmo. Sr. D. Ramón Carande

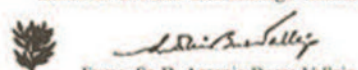

Excmo. Sr. D. Agustín Millares

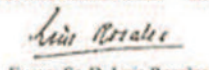

Excmo. Sr. D. Salvador de Madariaga

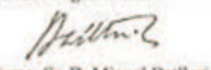

Excmo. Sr. D. Pedro Laín Entralgo

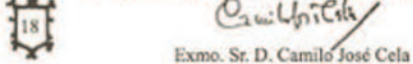

Excmo. Sr. D. José María Pemán

Excmo. Sr. D. Miguel Delibes

Excmo. Sr. D. Antonio Buero Vallejo

Excmo. Sr. D. Luis Rosales

Excmo. Sr. D. Miquel Batllori

Excmo. Sr. D. Camilo José Cela

Una història de maltractaments

GUILLEM LLIN

En el mes de juny de 1976 vaig anar al barri de Patraix de València a examinar-me del Graduat Escolar. En els primers anys d'implantar el títol calia anar a la *capi* a examinar-se. La setmana abans el mestre ens havia fet un repàs de totes les matèries per si de cas eixia qualsevol cosa que se'ns haguera oblidat. Per exemple, —i és un exemple, solament— Jesucrist parlava en arameu. Tenia 17 anys, hi vaig anar a soles i, per estalviar, vaig decidir fer el trajecte a peu des de l'estació de ferrocarril del Nord fins al col·legi assignat, que crec que es deia Humanista Mainar. Com que no tenia ni idea d'on parava l'escola, vaig preguntar a un policia local. Feia mig any que Franco havia passat a millor vida i hi havia una ànsia de llibertat que traspuava a tot arreu. El cas és que li ho vaig preguntar en valencià, i l'home, educadament, em va respondre “*hable en cristiano*”. En recordar que Jesucrist parlava en arameu, li vaig dir, confós, que no sabia. No sé si el policia em va veure cara d'albercoc o què, però és possible que fins i tot s'ho creguera, perquè no em va dir res i es va girar de cul. No em va aclarir res, però almenys no em va penalitzar més. Eixa era la millor resposta que un podia esperar per parlar valencià quan Franco ja havia mort.

En un article d'opinió al diari *Ara*, Sebastià Alzamora recordava la pràctica que hi havia a les Illes Balears quan estava prohibit parlar la llengua materna a l'escola. Cada vegada que el mestre sentia parlar un alumne en mallorquí, li donava una penyora; quan en sentia un altre, la penyora canviava de destinatari, de manera que l'alumne que en acabar la setmana tinguera la penyora, rebia un castic, que podia arribar a ser físic, per la *bogeria* de parlar una llengua prohibida. Són només dos exemples d'una llista interminable.

Així doncs, quan el Joan Carles *campechano* va tindre la barra de dir en abril de 2001, en el lliurament del premi Cervantes a l'escriptor Francisco Umbral, que “*a nadie se le obligó nunca a hablar en castellano*”, potser siga cert, sí, però

per als muts. Per als qui tenim el bé preciós de la paraula, la cita tan sols serveix per augmentar el descrèdit del personatge i tirar-lo més per terra.

La història de la llengua catalana (i en el nostre cas, en la variant valenciana, bastant més encara perquè l'oligarquia valenciana mai no s'ha cregut les senyes d'identitat pròpies) esta atapeïda de prohibicions, de menyspreu, de represàlies, de venjances i de vergonyes alienes. En canvi, mai podrà estar escrita de renúncies. Ara, quan es parla del procés català, l'Estat espanyol troba efectiu per debilitar-lo fer mal, mamprenent el català en les seues diferents formes, prohibint-lo, canviant-li el nom, evitant que s'ensenyi a l'escola pública...

Vergonya. O poca vergonya és el que cal tindre per, sent valencians, prohibir l'emissió de la televisió pública catalana, la TV3; poca vergonya per tancar les emissions de Canal 9 i de Ràdio 9, tot i estar desacreditades com a mitjans de comunicació; i fa falta tindre molta barra, ser uns valencians roïns, com Fabra i el seu govern, per liquidar la recepció de les emissions de Catalunya Ràdio. Sí, cal ser males persones, i amb l'excusa de les retallades, mamprendre un procés que debiliti, encara més, l'escola en valencià. En definitiva, res que siga nou. Perquè és el mateix que fa Bauzá a les Illes Balears disfressant-ho d'una educació trilingüe, però que en realitat ataca i debilita el mallorquí. I a Aragó, que s'han cobert de glòria fent el ridícul més espantós, perquè no debades han canviat el nom de català que es parla en la franja oriental per llengua aragonesa pròpia de l'àrea oriental (LAPAO). A tot això, cal assenyalar que el lapao existeix: és un dialecte del naxi que es parla a la Xina.

No accepte, no puc acceptar, que aquests personatges diguen que són els defensors de l'essència valenciana. Però si no saben ni volen parlar valencià! Però si miren a tota hora cap a Madrid abans de moure un sol dit! Infames! És per prendre-li el nom a Jorge Luis Borges (*Historia universal de la infamia*), i en lloc de narracions curtes per contar els crims, narrar com els polítics espanyols i valencians volen matar la mare, la nostra llengua.

És la guerra

PEP ALBINYANA

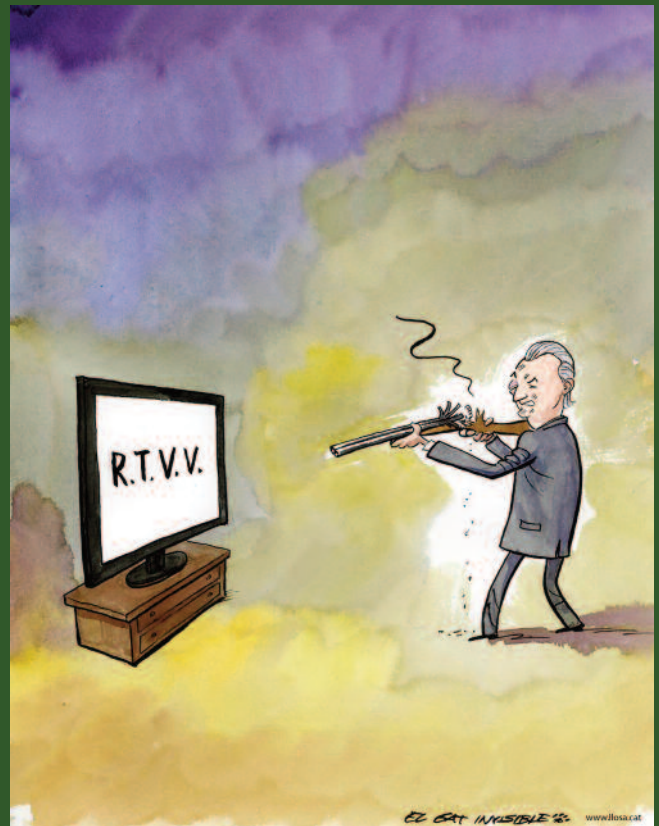
No puc dir ara, perquè no ho recorde, quin any va ser. Es-morzàvem en un bar qualsevol acompanyats pel so de fons d'una ràdio ontinyentina, quan una xicona vinguda a passar uns dies a la Vall d'Albaida per qüestions formatives comentà en el seu murcià natal que no entenia com, si tot el món parlava valencià, la ràdio la feien en castellà. Era una observació carregada de lògica, una lògica contra la qual als indígenes fa segles que miren d'implantar-nos el gen de la subalternitat.

I és que el 1707 no es va acabar la guerra, com tampoc el 1939 els vencedors no van tindre prou de guanyar les accions bèl·liques. Els valencians portem més de tres-cents anys suportant un setge somort, resistint un conflicte incruent però implacable que té com a objectiu últim i declarat la destrucció definitiva de la consciència del nostre poble.

Els mitjans de comunicació no són neutrals en aquesta guerra que ens tenen declarada. No poden ser-ho. La interpretació dels fets, la manera de comunicar-los (recordem que parle de mitjans de comunicació, no d'aparells de propaganda o de simples altaveus) i els criteris de redacció responen a opcions nacionals assumides, ni que siga inconscientment. O en no pocs casos, enganyosament.

Després d'un temps de treva-trampa, en què la permissivitat dissimulava els atacs imparables que anaven fent desaparèixer els mitjans modestos i de proximitat (o impedit-ne el naixement) si feien ús del valencià sense complexos, ara ha arribat l'hora de les grans destralsades. Mentre la llei és inaplicable a emissores de ràdio i televisió que se la passen per baix cama però s'amorren al piló del poder castellà, mitjans molt més dignes i qualificats són sacrificats en nom de la legalitat pel pecat de no combregar amb el discurs de "la Una...". Així tenim, en el camp audiovisual, una caterva d'emissores en castellà, algunes en altres idiomes, i cap ni una d'àmbit valencià en la nostra llengua.

Els valencians hem perdut TV3 i Catalunya Ràdio. Tot i que mai no han deixat de ser emissores d'àmbit estrictament

autonòmic, d'una escassíssima relació informativa fora del Principat, el model i la llengua representa per als espanyolistes un perill de contagi inassumible. També hem perdut RTVV, aquell servei públic de què tants hem malparlat per la barroera manipulació que se'n feia, i que ara trobem a faltar. És la gran ofensiva contra tot allò que fa evident que encara som un país, com l'atac immisericorde a l'escola valenciana.

Aquest quasi retorn a l'època franquista en l'àmbit dels grans mitjans (i en altres ens hi anem aproximant també) torna a relegar la nostra llengua a categories casolanes, i impedeix una visió de la realitat pròpia i de conjunt com a valencians. Una situació no gens casual, sinó ben premeditada, un atac ben estudiat que hauríem d'interpretar des del punt de vista més positiu possible: si tot i ser RTVV un mitjà genuflex i folklòric, si TV3 i Catalunya Ràdio eren "coses de quatre", si tot i això han hagut d'actuar amb una violència legal inaudita és perquè tenen por, i això és perquè encara tenim més força que no pensem.

Necessitem recuperar aquests mitjans*, i ho podem fer si deixem de seguir caient en les trampes que ens han parat. No hem de tornar a la divisió de la societat, i hem de renovar la nostra autoestima com a poble: s'ha acabat de repetir-nos la famosa afirmació segons la qual els valencians som "muelleres", perquè de tant de fer-ho estem a punt de creure'ns-ho del tot.

* Atenció: si refem RTVV vigilem de no repetir l'experiència del seu primer naixement, quan ja la van crear volgudament residual.

Els defensors valencians parlen castellà

Idioma.—Idioma es la manera de hablar de cada pueblo o nación.

En España hablamos el idioma español o castellano; en Francia, el francés; en Inglaterra, el inglés, etc.

Dialecto.—Se llama dialecto la manera particular de hablar y escribir el idioma oficial de un país en determinadas regiones del mismo.

Los dialectos carecen de tradición literaria, es decir, no poseen obras importantes escritas en ellos. En España podemos considerar como tales el *bable asturiano*, el *extremeño* y el *andaluz*. El catalán, el gallego y el vasco tienen, en cambio, categoría de idiomas y el valenciano es una variedad dialectal del catalán.

GUILLEM LLIN

Fins als anys setanta del segle passat, els estudiants apreníem que a Espanya “*hablamos el idioma español o castellano; en Francia, el francés; en Inglaterra, el inglés, etc.*” i que els dialectes eren “*la manera particular de hablar y escribir el idioma oficial de un país en determinadas regiones del mismo*”. En eixe sentit, “*los dialectos carecen de tradición literaria, es decir, no poseen obras importantes escritas en ellos. En España podemos considerar como tales el bable asturiano, el extremeño y el andaluz*”. I atenció, perquè “*el catalán, el gallego y el vasco tienen, en cambio, categoría de idiomas y el valenciano es una variedad dialectal del catalán*”. Açò que acabe d’escriure era de la lliçó primera de llengua, i està recollit en l’*Enciclopedia Tercer Grado*, editada a Valladolid l’any 1966. I ho estudiaven tots, tots els xiquets valencians i espanyols a l’escola.

Però mort Franco i en arribar a la transició política, els partits polítics de dreta (AP i UCD) es van trobar en la disjuntiva de cedir el terreny als partits polítics d’esquerra o fer el joc brut. Van optar, guiats per dos impresentables com Manuel Broseta Pont i María Consuelo Reyna, polític el primer, periodista la segona, per segar l’herba que creixia davall dels peus dels valencians, per tal d’aconseguir uns rèdits polítics i socials, i acusar els valencians que defensaven que eren germans de llengua del català d’anar en contra de les essències valencianes.

L’animalada va prendre força de seguida en la societat. Solament cal recordar les agressions sofertes pels polítics d’esquerra; les bombes que li van posar a Joan Fuster amb greu perill per a la seua integritat física; els atacs contra Manuel Sanchis Guarner; els atemptats contra la llibreria 3i4; Paquita la *rebetaplenaris*, una dona analfabeta, castellano-parlant i sense sostre, que es dedicava, com bé diu el malnom, a rebentar els plenaris, aleshores en mans de l’esquerra; i l’assassinat del jove nacionalista Guillem Agulló. Els *escraches*, tant de moda ara, en temps de crisi i de retallades, i que des del govern estatal es censura amb tanta contundència, fa molt de temps que una part dels valencians estem patint-los; i no poques vegades provocats pels mateixos que ara els deploren.

Vam créixer amb l’estigma que, per a la majoria del poble

valencià, els valencians que parlaven la llengua, eren, paradoxalment, els antivalencians, i aquells que no la parlaven mai, i que fins i tot no la sabien ni la saben ni la volen parlar, encara, eren els valencians purs, els valencians autèntics.

Així ha estat en els darrers trenta anys, per culpa de la inòpia dels valencians, del món faller, del diari *Las Provincias*, la Unió Valenciana de Vicente González Lizondo i, en els primers temps, l’executiu estatal on s’asseia un valencià *cunero*: Fernando Abril Martorell.

En la diàspora de la divisió entre els valencians eixia perdent el poble i guanyaven els polítics que havien fet de la qüestió el seu cavall de batalla principal. Desapareguda UCD i reconvertida Alianza Popular en el Partido Popular, aquest va abraçar la divisió com un tema recurrent per a la captura de vots. Enfront seu, el PSOE (únic i estatal en haver engolit el Partit Socialista del País Valencià l’any 1978) ni va saber ni va voler oposar la força de la raó. Simplement va deixar fer i es va debilitar en quedar-se sense un argument capital per diferenciar-se de la dreta. Tot el que vinguera del nord, estava sota sospita i era mal vist, i tots els qui miràrem cap al nord, ens convertíem en antivalencians. Al mateix temps, el País Valencià va passar a ocupar el primer lloc mundial en el nombre de filòlegs per metre quadrat. Cadascú assentava càtedra. La desunió era una realitat. Pitjor encara: és una realitat.

Entremig, la radical Unió Valenciana s’havia desfet com a conseqüència de les ànsies de poder dels seus dirigents i del bon moment del Partido Popular. Es van abocar els seus líders al pesebre i van començar a cavar la fossa que els va portar a la inanició.

Ara, esgotat el model de la confrontació, els membres del PP segueixen amb la cançó reiterativa malgrat que se’ls acaben els arguments, si és que mai n’han tingut cap. El prop de mig centenar de sentències de tots els tribunals, fins el constitucional, dient que valencià i català són la mateixa llengua demostren, ben a les clares, que el sentit de fer el pallaso el tenen ben desenvolupat els membres de la dreta d’ací. I el paper de l’ala (anti)valencianista del PP fa el ridícul absolut quan diu que el valencià ve d’època dels ibers. Sembla com si, mort el model, s’haja convertit en una cursa a veure qui diu la barbaritat més grossa per donar-se a conèixer.

Una escola pública, digna i en valencià

[Som valencians i ens sentim valencians,] “senzillament, com un albercoc se sent albercoc, i no préssec”
Gaziel, *Història de ‘La Vanguardia’* (Barcelona: Empúries, 1994 [1964])

JOSEP SANCHIS CARBONELL

“Una escola pública, digna i en valencià” i “Contra l’avortament de l’escola pública i en valencià” podrien ser l’enunciat de dos pancartes qualsevol, però són les llegendes que van ser exhibides, entre moltes altres, en la manifestació convocada per la Plataforma PROU que el 29 de març de 2014 va recórrer, amb una afluència esperançadora de persones de verd congregades d’inici en la pl. Concepció (amenaçades no només pels núvols plomissos de pluja primaveral), l’av. Daniel Gil i el c. José Iranzo. L’asfalt de l’aparcament de la Sala Gomis d’Ontinyent va fer d’escenari als parlaments i a les actuacions musicals.

En sengles pancartes, llegim paraules claus, clares, definidores del tarannà de l’escola pública valenciana. No cal explicar-les. Cal guanyar-les. Cal assumir-les.

La primera pancarta encapçalava la manifestació, i la segona, potser més agosarada, que treia el cap discretament entre la multitud, era la que portava ben alta l’AMPA del CEIP “Lluís Vives” d’Ontinyent, encara no fa massa anys escola capdavantera en la introducció del valencià en l’ensenyament, amb tants i tants projectes educatius i resistències, i a hores d’ara amenaçada també (en la recambra) de perdre unitats escolars pel fet de ser pública i d’expressar-se en valencià, de perdre mestres com el Bonavista (pares i mares tancats des del 24 de març), el Martínez Valls (igualment), el Rafael Juan Vidal i tantes escoles públiques que arreu del País Valencià senten al bescoll l’alé de la miserable ganivetada administrativa, d’ací i d’allà, adlèters de Madrid i amos del corral. Redéu Wert i ta llei!

Perquè, després d’haver socarrat els diners públics dels contribuents en benefici generalment dels seus i dels de sempre, els “poderosos”, amb el beneplàcit del clero per descomptat, també com sempre, parlem-ne sense embuts; després d’haver disparat amb pólvora de rei, d’haver-s’ho gastat tot i més els nostres malgovernants amb fofes piràmides sense fonament que arriben al cel, com gegants amb peus de fang, explosiva barreja de deliris de grandesa i delirium trémens; després d’haver malversat, d’haver-ho dilapidat tot en ciutats fantasmes de cines, arts i ciències i llum i terres mítiques espanyolitzades i aeroportets de *mi abuelito* innecessaris, com falsos castellonets en l’aire sense avionets ni de paper; després d’haver-ho cremat tot en fórmules i veles i tota la pesca, ara toca retallar... per la part més tova, és clar: l’escola pública, tot començant per la germaneta pobra de la caritat: les escoles públiques que tenen les línies en valencià, les quals, no em cans de dir-ho, en públic i en privat, cada vegada són més tortes. Veritat que m’ho enteneu?

I és que 307 anys després, abolits carnisserament els mitjans de comunicació en llengua pròpia (TV3, Catalunya Ràdio..., quina por li tenen!, censors, aquells qui han passat de l’autoodi a odiar la llengua catalana), tot s’ha girat altra vegada en contra. En tota regla, colp d’Estat a la llengua.

Amb els jutjats girats d’esquena i les forces armades i les diverses policies i l’Església vetlant en contra; amb empreses, bancs, centres comercials, hipermercats, l’etiquetatge dels productes que s’hi venen com a mínim en castellà (i en portuguès, ací a Ontinyent!); amb els prospectes farmacèutics únicament en castellà com pràcticament la majoria dels documents hipotecaris i les escriptures de compravenda, i com el cinema, (auto)emmordassats, amb tota aquesta rêmora secular en contra.

Amb tot en contra, davant l’adversitat, heus ací l’escola pública i en valencià, penúltim reducte-fortí (per això volen ende-

rrocar-ne els fràgils murs, amb els *talibans* i tot dins), bo i acompanyada, aquesta laica escola, d’algunes administracions públiques (locals sobretot), del món editorial, d’actors i actrius de teatre, d’escriptors, músics, cantants, entitats culturals, cívi-ques, festives, socials, i d’algun club esportiu com l’Ontinyent CF i la seua pàgina web en valencià; també l’àmbit comercial mitjançant Comerç In, on, en conjunt, la nostra llengua continua tenint presència, minsa de vegades, però resistent, persistent.

Una escola pública i en valencià que ens ensenya que si coneixes la teua llengua, els noms de les coses en la teua llengua, com nosaltres coneixem la Mariola i el Benicadell, llavors tens el risc d’estimar-la, i si l’estimes, tens el perill, l’oportunitat, de triar. Perquè només des del coneixement i la cultura s’és lliure. Per això, tot just per això, cal castigar, com fi fòrem els pitjors alumnes del món, l’escola d’expressió valenciana, fins fer-la desaparèixer. I vestir tots l’uniforme que diga: “*Esto es España, y la lengua, la castellana*”, posem per cas.

Perquè no volem resignar-nos a ser l’últim mohicà en terra pròpia, sinó avançar traçant camins democràtics que ens duguen a la llibertat completa, a la possibilitat real de viure plenament en valencià. Plantem-los cara.

Perquè no volem ser, com es veu vindre, espentats pels vents governamentals, aborígens sotmesos a llàstima ni a cap palmadeta a l’esquena, espantats. Això en el sentit més amable. I eradicats de la nostra terra si perdem la nostra llengua. Això en el sentit més cruel. Plantem-los cara.

Si el Govern valencià actual (—no diré noms, enyorat Ovidi—, igual com fa vint anys, i potser més, en temps “d’esquerres”, professionals de la democràcia de molt baixa intensitat) és sinònim de corrupció, de malbaratament dels diners públics, de privatització interessada amicalment, de segregacions, d’uniformes i escapularis, de la seua religió, de retallades sense fre, de genocidi lingüístic (de la llengua pròpia dels valencians sotmesa a asfixia), de desert cultural...

Si l’escola pública i en valencià cada dia ha de guanyar-se la seua dignitat i treballar en els valors laics; si aquesta escola, la nostra, és sinònim de democràcia, de llibertat, de justícia, de respecte, tolerància, de diversitat, del “tots iguals, tots diferents”, de proximitat, d’arrelament al territori... Aleshores, amb quin plat de la balança ens quedem?

El mal també ve hui d'Almansa

XIMO URENYA

El valencià i la política

És massa llarg i penós fer una història de la persecució política que hem sofert els valencians al llarg de la història per part dels governants castellans, i també, o més encara, per part de valencians obsesionats més per seguir sent fidels a la centralitat hispana que per ocupar-se per la bona salut cultural, social i econòmica del seu propi poble. Un poble, el valencià, ni més ni menys digne que el castellà, amb una llengua, compartida amb Catalunya i les Illes Balears, tan rica i important com l'espanyola, a pesar de reconèixer una enorme diferència de quantitat de parlants.

Per això només faré un breu relat subjectiu, només meu, de l'actualitat, trista actualitat, del moment històric pel qual travessa el valencià al nostre petit país governat per unes persones que difícilment podem reconèixer com a companyes, com a amigues, com a paisanes. Per què? Per la seua manera de parlar, de pensar, de decretar, de gastar els diners dels ciutadans, de construir inútils enormitats, de perseguir tot allò que els sone a valencià.

Mai com en els darrers vint anys ha planat a sobre dels nostres encara acovardits caps l'ombra de l'exèrcit borbònic francoespanyol entrant a saquejar els nostres pobles després de la seua victòria a Almansa el fatídic 1707. Els més de 500 documents que tenim recollits de lleis, decrets, disposicions eclesiàstiques, cartells... contra la llengua, signats pels monarques borbons des de Felip V fins a Joan Carles I o pels seus

acòlits, han aconseguit minoritzar-ne l'ús, és ben segur i evident, però encara no l'han feta desaparèixer. La tossuderia, la determinació d'un poble que es resisteix a desaparèixer malgrat guerres, inquisicions i persecucions sistemàtiques, no ho han permés. Amb més o menys consciència el poble adverteix que morta la llengua el nostre poble valencià desapareixerà en forma de dissolució lenta dins el no res espanyol. Com el sucre en la llet calenta.

És un miracle que encara no hagen aconseguit els seus propòsits, o no tant miracle si tenim en compte que tanta dedicació obsessiva no tenia cap efecte per falta de mitjans efectius: sense escola obligatòria no podien fer res per canviar la llengua del poble abans de 1855, quan comença a ser obligatòria i general l'escola pública, només en castellà, clar. Any negre per a les llengües minoritzades de l'estat sense possibilitat d'entrar a l'escola. Després la ràdio a partir de 1924 i la televisió des del 1956, la TVE *una grande y libre*, en mans de l'aparell propagandístic del franquisme. Aleshores sí, ja no calien tants decrets contra *los dialectos regionales*, com qualificava el règim les altres llengües no castellanes. Els mitjans audiovisuals feien ben bé, ells tan sols, la decidida tasca uniformadora ideològica i lingüística a tot l'estat, entrant a dins les cases al damunt del lloc més privilegiat que es tenia, l'aparador. Des dels aparells s'ensenyava efectivament, ara sí, quina havia de ser la llengua del futur i de la modernitat, la llengua de primera, la de la categoria social. La llengua castellana va passar a ser l'es-

panyola, la del senyor general, la del governador, la del senyor rector de la parròquia i la del seu bisbe, la de la guàrdia civil, la de la mestra, la de Carmen Morrell i Pepe Blanco en la ràdio i la de Clark Gable i Lola Flores en la petita i en la gran pantalla, i la dels senyorets, quan el cotxe que s'havien comprat era suficientment gran com per a atribuir-se el dret a fer ús de la llengua del poder.

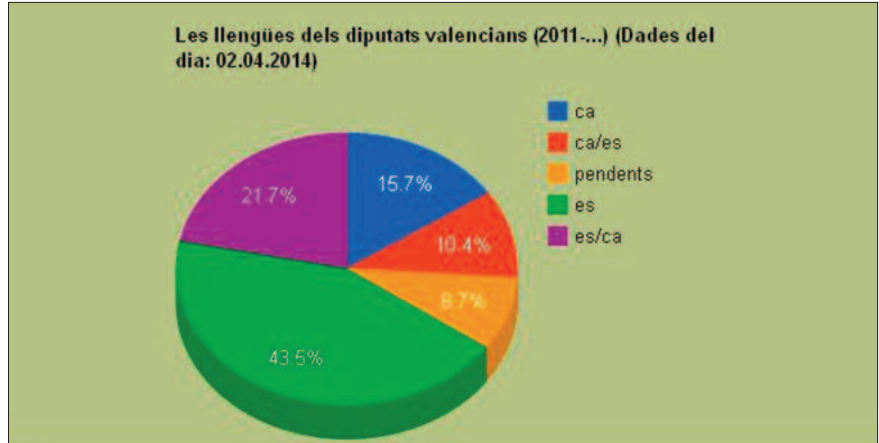
I en això que comencen a arribar a les platges de Gandia les sueques amb pocs escrúpols i molta carn blanca a la vista de la reprimida gana de cuixa dels nostres xicots, i es produeix una sobtada ànsia de llibertat sexual i de l'altra, que tot va arribar junt. La llengua era ja present a les llibreries dels pobles sense massa pors, a pesar d'algun petard nostàlgic de tant en tant. Els Raimon i els Ovidi cantaven els discursos polítics que els autoritzava l'*autoridad competente*. I fins i tot algun mossèn deia misses en valencià en els seus poblets, sí, encara que ara us semble mentida. Aquell govern del règim esgotat, tant com el seu guia del Pardo, no van saber com evitar el que era ja inevitable. Però no hi van haver maneres ni ganes suficients de fer caure l'estaca i el general va poder morir-se tranquil·lament al seu llit, envoltat de metges i de centenars de tubs de plàstic. Això sí, no sense deixar-se escrit abans un testament polític que pensàvem ja oblidat a les acaballes del segle passat. I després del televisat *Franco ha muerto* i dels rèquiem de rigor i del xampany clandestí per celebrar l'esperat i desitjat esdeveniment, la transició, la sagrada Constitució i el visca el rei, ves quin remei. I allò tan manifestat als carrers de les capitals catalanes, bas-

Moltes voltes han estat polítics gens interessats en la nostra normalització lingüística els qui han decidit a Madrid quanta llengua pròpia podíem usar i com usar-la. Fernando Abril Martorell i Alfonso Guerra

ques, gallegues i, també, valencianes, de *Llibertat, Amnistia i Estatut d'Autonomia*. I el valencià a *Aitana*, la televisió espanyola, delegació a la ciutat del Túria, aleshores encara *Valencia del Cid*, que tant, o no tant, va fer per la llengua pròpia en aquells primers anys d'eufòria de partits polítics i sindicats acabats tot just d'estrenar. I escoles i instituts que van obrir tímidament les seues portes al valencià, clar que sense llibres escolars encara. Però sí més llibres en valencià a les llibreries, un autèntic *boom* editorial com ningú s'ho haguera cregut només uns anys abans.

I, per fi, una llei que protegia, normalitzava i elevava a la primera categoria el valencià. Una fita increïble per a molts aquella Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià aprovada per unanimitat, sí, per unanimitat senyores i senyors! Era encara temps de pactes i acords cordials aquell 23 de novembre de 1983. Hi havia, encara, un cert ànim, il·lusió de construir junts una societat democràtica, on fóra normal a les institucions allò que era normal al carrer sense pors ni recels mutus. Un any després la TV3! Amb la col·laboració altruista de molta gent i el suport d'institucions i d'ajuntaments: al Ple del d'Ontinyent van votar tots els regidors de tots els partits a favor de TV3. És difícil de creure ara mateix però és així, i això en plena *Guerra de València*. Una guerra l'estratègia de la qual es va traure de la mànega la dreta més carca de la València castellanitzada. Va ser un bon entrebanc a l'eufòria de tota una gent que tenia pressa per fer arribar la llengua a totes les instàncies, a totes les escoles, a tots els carrers i places, als mitjans de comunicació, als temples, als camps d'esports, als... L'any 1989, en plena *Guerra*, es van poder posar en marxa la Ràdio i la Televisió valencianes. Una altra gran fita en el procés normalitzador de la llengua

que no va poder, o no va voler, ateses les circumstàncies bèl·liques existents, aconseguir els objectius clarament fixats en la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià.

I aquella *Guerra de València* la vam perdre tots, com sol passar amb totes les guerres. La dreta va aconseguir el que pretenia, embolicar la troca i arrapar un grapat de vots de la bona gent tan confiada com desconeixedora de la història comuna de les llengües germanes catalana, balear i valenciana. Aquella guerra desigual i les pors del partit socialista governant van portar l'any 1995 al desastre electoral que va posar en mans del Partit Popular la gestió dels diners públics dels contribuents valencians per al seu ús i abús electoral en primer lloc i per a l'ús dels ciutadans en segon lloc. Per a la llengua, l'entrada dels conservadors valencians en el Palau de la Generalitat va ser com posar quatre raboses a preservar la integritat física dels habitants del galliner. Han passat 20 anys que ens han semblat 40 i el PP ha seguit governant-nos, entre altres coses, ara ens estem assabentant, gràcies a les donacions monetàries, no precisament altruistes, d'empreses que, "casualment", es quedaven amb la majoria d'obra pública.

Mal que bé, més mal que bé, Zaplana i Camps no van poder fer cap altra cosa que continuar amb la RTVV i amb l'ensenyament de la llengua seguint les normes lingüístiques de la Universitat, a pesar de continuar dient en públic el que volien sentir els valencians d'*orden*, tot allò del perill català i del robatori de la paella i altres estratègies de la por a les invasions nòrdiques. Això sí, sense tantes pretensions bèl·liques com abans i fent callar els d'Unió Valenciana si calia.

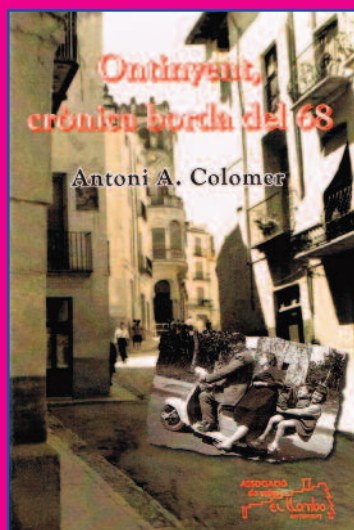
Però va arribar Fabra. Madrid, la FAES per ser més exactes, li va exigir una quota més alta d'ofrenes de glòries valencianes a Espanya, i ací es va aca-

bar aquella feble pau pactada no escrita entre Zaplana i l'oposició lleial. I Fabra va trencar la baralla, va tancar la Ràdio i la Televisió valencianes, va continuar prohibint la TV3 després d'haver parlat de tornar-la a obrir, va tancar la ràdio catalana, va suprimir el programa d'immersió lingüística el 2012, que tant havia fet avançar la normalització de la llengua a les escoles, va dictar el funest Decret de Plurilingüisme, que tant de mal està fent a les escoles que feien l'ensenyament en valencià. I ara no accepta crear noves línies d'ensenyament en valencià per a 100.000 alumnes, els pares dels quals així ho han sol·licitat, i té la pretensió de suprimir ara mateix una seixantena de línies en valencià arreu del país perquè no té diners, diu. I pares i mestres estan tancats a les seues escoles denunciant l'incompliment d'aquella Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, treballadors de la RTVV sense lloc de treball persegueixen l'Honorable per allà on s'atreveix a presentar-se, les manifestacions dient PROU es repeteixen allà i ací. Fabra, fent-se el sord, i obediènt a l'*autoridad competente*, calla i mira cap a un altre costat. De vegades apareix en alguna tele i diu: *¡Nosotros defendemos nuestra lengua!* Quina llengua? No se sap ben bé, o sí?

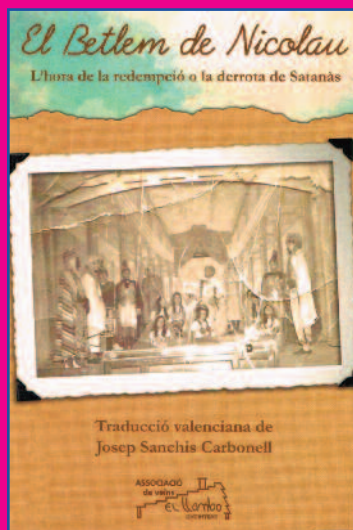
Tampoc no se sap a què ve ara mateix tanta obsessiva persecució contra la llengua ací al nostre país i a les Illes Balears també. Passa un poquet també a Catalunya però ni de bon tros. ¿És possible que ens peguen en la nostra cara més feble totes les bufetades que voldrien pegar-li, i no poden, al president de la Generalitat de dalt? ¿És que tenen una certa por, xicotiua, que un dia illencs i valencians encetem un altre plet territorial semblant al dels veïns del nord, i per això vénen de pressa, empentant nerviosos, pegant portades sense contemplacions ni educació? Que s'ho facen mirar.

Edicions el Llombo

Llibres en valencià

Ontinyent, crònica borda del 68
Antoni A. Colomer. 8 euros

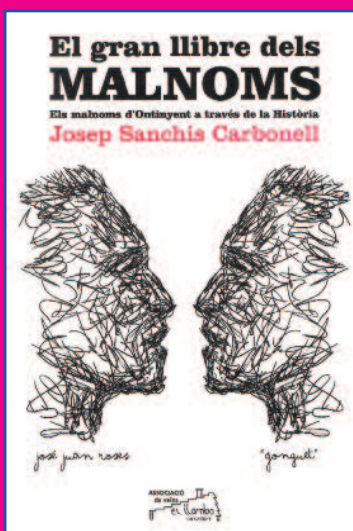
El Betlem de Nicolau
Versió de Josep Sanchis Carbonell. 5 euros

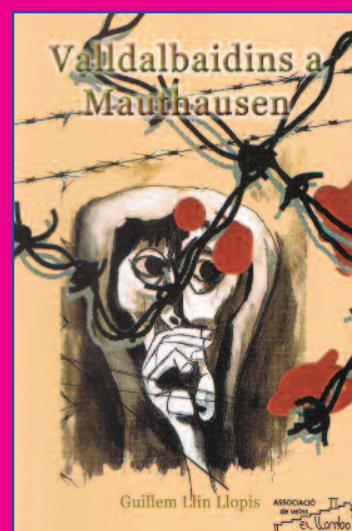
Les nostres herbes
Paco Garrido Amo. 10 euros

Paisatges de la memòria
Gaspar Conejero Martínez. 10 euros

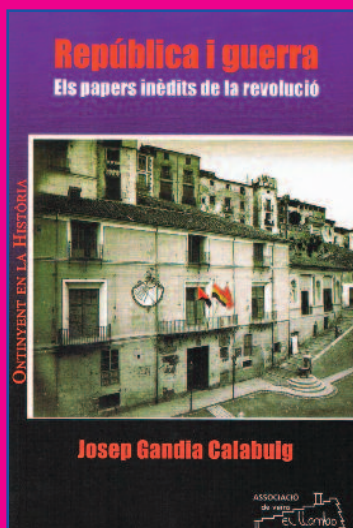
El gran llibre dels malnoms
Josep Sanchis Carbonell. 18 euros

Valldalbaidins a Mauthausen
Guillem Llin Llopis. 8 euros

El Llombo, apunts i records
DD.AA.. 12 euros

República i guerra
Josep Gandia Calabuig. 16 euros

Herbes i salut
Paco Garrido Amo. 10 euros

AUCA DE L'EDUCACIÓ PÚBLICA

RETALLADES I ALTRES EMPASTRADES

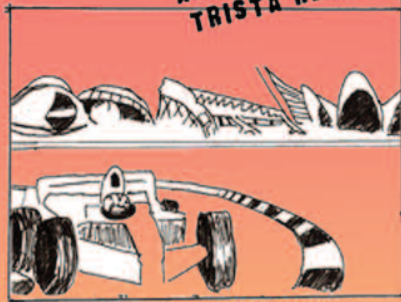
ACOLOREIX AQUESTA TRISTA REALITAT!!

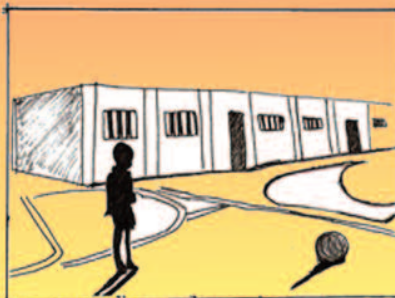
HEUS ACÍ MENUDA HISTORIA!
QUEDA ARRERE EL TEMPS DE GLÒRIA,

QUAN POLÍTICS I AMIGUETS
VIVEN COM SENYORETS

MALGASTAVEN ELS DINERS
EN GRANS ESDEVENIMENTS,

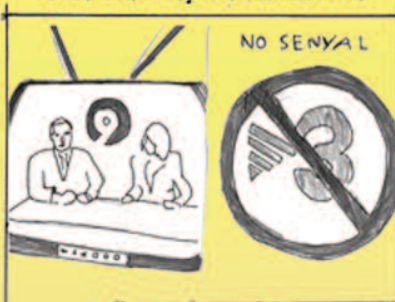
TIRAVEN FLORS A MUNTONS
I ELS XIQUETS, ALS BARRACONS!

VOLGUEREN ALGUNS CONSELLERS
QUE ACÍ PARLÀREM EN XINÈS

I AMB L'EXCUSA DE L'ANGLÈS
DEIXAR EL VALENCIÀ MÀLMÉS.

CANAL 9, MOLT CASTELLÀ,
TV3 ENS L'HAN TALLAT.

PER NEGOCIS I DESTRELLAT
EL PRESIDENT VA SER JUTJAT.

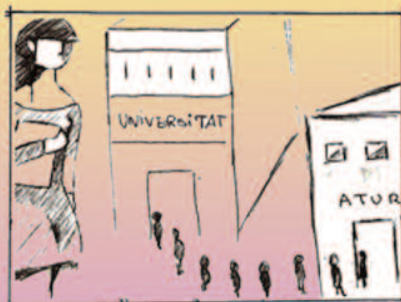
NI PER A LLUM QUEDEN DINERS
I A L'ESCOLA PATIM FRED.

PER DEMANAR EL QUE ÉS JUST
COMPANYS VAN SER DETINGUTS,

LA POLICIA ES COMPORTA
COM AUTÈNTICS ANIMALS.

I ARA ELS JOVES AMB CARRERA
OMPLIN LA LLISTA D'ESPERA.

PODRAN VINDRE RETALLADES
QUE SEGUIREM FENT TROBADES,

Si al València

AMB GERMANOR I ALEGRIA
BATALLAREM NIT I DIA!

Molt Honorable President

JOSEP MIQUEL BAUSSET

Vaig llegir a la premsa, que en una entrevista que li feren a 13TV, deia que fer haver fet els estudis en castellà, ara té dificultats per parlar la nostra llengua.

Sap? Jo també vaig fer els meus estudis en castellà, des de l'ensenyament primari a la Universitat, passant pel batxillerat. Però, afortunadament mon pare, a les meues germanes i a mi, ens va inculcar l'amor a la llengua, prohibida a l'escola pel govern franquista!! A casa, on evidentment parlàvem valencià, mon pare ens ensenyava paraules valencianes correctes, per tal d'anar descobrint una llengua marginada pel govern d'Espanya!

En plena dictadura, mon pare ens donava a llegir "*Nosaltres els valencians*", de Fuster, la "*Llengua dels valencians*", de Sanchis Guarner, a més dels populars vocabularis de Ferrer Pastor, o revistes publicades fora de l'Estat espanyol, com "*Pont Blau*". També els llibrets publicats per Xavier Casp a l'editorial Torre (en un valencià que no diferia res al català!!) amb autors com Francesc de P. Burguera, Joan Valls o Sanchis Guarner. Però a més, llegíem també poemes de Jacint Verdaguer i de Carles Riba, que enteníem perfectament, tot i ser catalans!

Pel fet que la meua formació va ser íntegrament en castellà, quan vaig anar a estudiar a la Universitat, em vaig matricular als cursos Carles Salvador, de valencià, que la professora Carme Gregori feia al campus de Bujassot, de 13.30 a 15!! També vaig entrar a formar part de l'associació la Paraula Cristiana, per afavorir i normalitzar l'ús de la nostra llengua a la litúrgia.

Amb tot això, Honorable President, vull dir-li que, malgrat que vaig estudiar només en castellà, vaig tindre interès per estudiar la nostra llengua, per tal de poder llegir els autors clàssics, i també nous escriptors com Josep Lozano, Ramon Trullenque, Didín Puig, Joan F. Mira, Joan-Carles Martí, Gabriel García Frasset, Vicent Ortega, Rosa Diranzo o Josep Millo.

Per tant, si jo he fet això, també vostè pot fer-ho! Si realment vol aprendre valencià, deixe's ajudar per Escola Valenciana i accepti la suggerència de Vicent Moreno, per formar parella lingüística amb vostè. Fins i tot li aconselle que faça algunes hores de voluntariat al Centre Octubre.

També aprendria la nostra llengua, si ens deixara vora TV3 i si no haguera tancat RTVV i les emissions de Catalunya Ràdio. La televisió i la ràdio, Honorable President, són uns bons instruments per aprendre valencià!

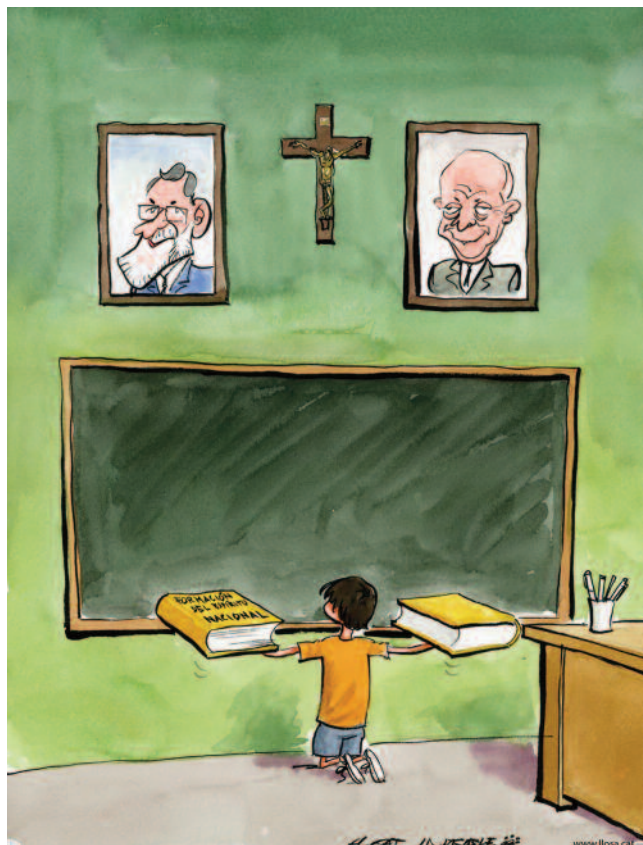
A València tot es veu més clar

VICENT PARTAL / 21.03.2014 / Vilaweb

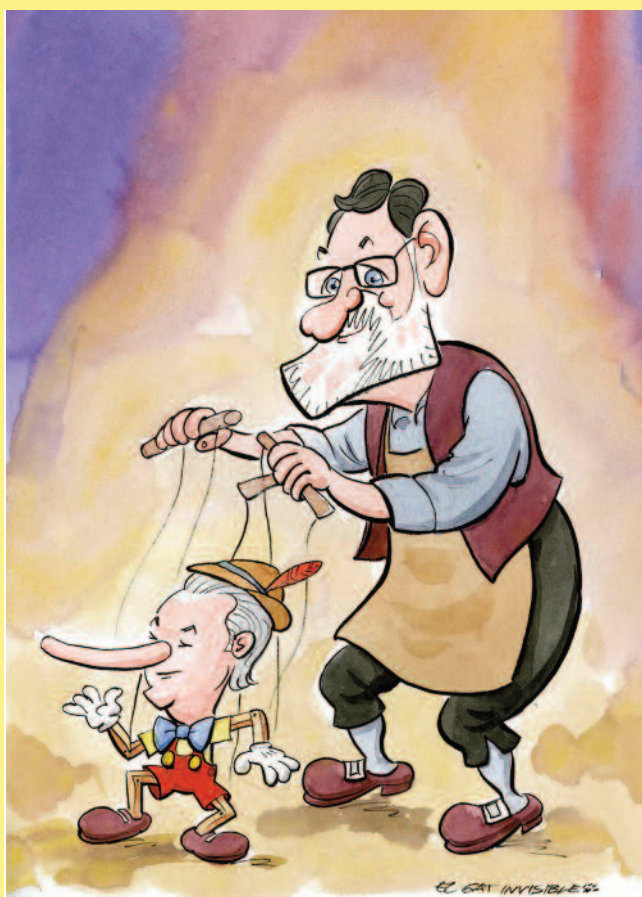
Bastant sovint m'he trobat gent que s'exclamava dient que els valencians catalanistes teníem les coses més clares que ningú. Sempre he respost amb una obvietat: al Principat, als anys vuitanta i noranta, Espanya hi presentava una cara amable i semblava creïble. En canvi, al País Valencià sempre ens ha ensenyat la cara veritable. Nosaltres fa decennis que sabem que no és possible la normalitat dins l'estat on som; això que tanta gent ha descobert a Catalunya aquests darrers anys, al País Valencià ha estat una constatació pública des de sempre.

És el cas de l'escola Pare Català de València on la protesta de dues famílies ha fet que la Generalitat Valenciana decidís que a meitat curs una classe que feia ensenyament en català fos obligada, manu militari, a fer-la en castellà. Aquestes dues famílies, això cal tenir-ho en compte, es van apuntar a una línia explícitament anunciada en català renunciant a apuntar-se a una línia en castellà, podem suposar que amb la voluntat d'organitzar aquest embolic. Ho van fer, no en tinc cap dubte, sabent que el govern espanyol els faria costat automàticament i anul·laria els drets de les setanta-una famílies valencianes. Drets inexistents, en la pràctica, segons l'estat del qual són —i som— ciutadans, malgrat tot allò que diga la constitució, l'estatut i la llei d'Ús i Ensenyament.

I això és un escàndol. Un autèntic escàndol que fa visible, d'una manera cristal·lina, l'objectiu del govern espanyol en matèria lingüística: aniquilar el català. I si al Principat intenten dissimular un poc i parlen del bilingüisme en positiu i com a argument per a justificar una penetració encara més forta de la que ja té el castellà a les escoles, a les Illes i al País Valencià ja

no els cal dissimular i es lleven la careta. Es tracta de liquidar tan de pressa com es puga, si cal a mig curs i tot, l'ensenyament en català. Novament, a València tot es veu molt més clar.

I una última cosa Sr. President: estudiar només en castellà no ajuda gens a aprendre valencià, com està demostrat en vostè!! Pel contrari, estudiant en valencià, no solament aprens valencià, sinó que també s'acaba sabent castellà. Per això no entenc la política de la Generalitat de tancar línies en valencià!! I encara ho entenc menys, si tenim en compte que hi ha una demanda important dels pares, per tal que els seus fills estudien en valencià i no siguin analfabets en la seua llengua! On queda la llibertat dels pares en l'elecció de llengua per als seus fills?

Si com ens han dit repetidament els Polítics del PP, "*a valencianos no nos gana nadie*", aprenda valencià, Sr. President, perquè, ¿vostè s'imagina un president de França que no parlara francès? O un president d'Itàlia que no parlara italià?

Si ho vol, pot aprendre ràpidament la nostra llengua. No oblide que el valencià és el senyal més important que tenim els valencians!

Però si la seua excusa per no parlar valencià és això, només una excusa, deixe's de enganyar-nos als valencians, quan s'ompli la boca parlant de les "*señas de identidad*"! Perquè la millor manera de defensar el valencià, és parlar-lo!

30.3.2014

La Veu del País Valencià

Il·lustració publicada pel setmanari *El Temps* el 26 de novembre de 2013. Autor: El Gat Invisible.

La revenja contra el País Valencià i les Balears

SEBASTIÀ ALZAMORA /23/01/2014 / *Ara*

Era previsible, però no per això resulta menys dur ni desagradable. A mesura que el procés sobiranista català va fent passes endavant (...), més ataca el PP els flancs que ells identifiquen com a més dèbils en el cos de la catalanitat idiomàtica i cultural: és a dir, el País Valencià i les Illes Balears (...).

El tancament exprés de Catalunya Ràdio al País Valencià (com abans el de RTVV, o el de TV3) respon exactament a aquesta conjuntura, (...). No són fets episòdics ni aïllats: formen part d'una estratègia perfectament pensada que persegueix desarticular i afeblir la base d'una realitat nacional (la realitat catalana) que al PP li resulta insuportable. Que en algun moment hagi aparegut el president Rajoy a declarar que li sap molt de greu que s'acusi el seu partit d'atacar la llengua i la cultura catalanes només és un altre dels múltiples i al·lucinants exercicis de cinisme als quals ens tenen avesats els actuals governants de les Espanyes.

L'argument per al tancament de mitjans de comunicació perfectament homologables als seus equivalents ideològics de tants altres països occidentals és sempre el mateix: que no tenien la llicència d'emissió en regla, per una qüestió o per una altra. Segur que això és cert. Però perquè ells ho van voler així. Si TV3 o Catalunya Ràdio no tenien els papers prou arreglats al País Valencià, és perquè en les dues últimes dècades i mitja s'han succeït governs (tant valencians com espanyols, d'un color i de l'altre) que no tan sols no han normalitzat la situació d'aquests canals sinó que els

han condemnat, ben a posta, a una anormalitat que ara passa una factura devastadora. Només calia tenir uns governants una mica més obtusos que els seus predecessors: sembla mentida, però fins i tot això era possible.

Si Rajoy tingués un mínim de consciència, de decència i d'autoritat, hauria de fer valdre el seu paper de presumpte líder per aturar aquesta mena de barbaritats contra la sempre suposada pluralitat cultural i lingüística d'Espanya. No farà res, per descomptat. El PP s'ha convertit en una màquina d'arrasar identitats, idees i diàlegs, amb l'excusa paupèrrima de conjurar la crisi i d'enaltir una cosa que en diuen la marca Espanya. Que facin el que vulguin, però no se'n sortiran. Quan ells ja només siguin un pèssim record, nosaltres continuarem aquí.

La nostra escola és en valencià

JOSEP M. ANDRÉS

Ara fa més de 27 anys, que pares i mares, mestres a la Vall d'Albaida coincidirem que devíem publicitar un model d'escola innovadora i renovadora, arrelada al medi i en valencià. Es comptava amb un professorat molt il·lusionat, lluitador i compromés. I amb uns pares i unes mares militants de somnis durant el procés de democratització del nostre País Valencià. Moments força històrics, de recuperació i de construcció d'un nou model social més just. Era temps de reconèixer i fer visibles les senyes d'identitat del poble valencià, però davant patíem els embats més virulents d'una dreta cavernícola que no volia soltar cap bocí de poder i, així, l'anomenada batalla de València va ser una realitat.

Fou per aquella època, quan al recer de la LUEV (1984) algunes escoles iniciaren la implantació dels programes d'ensenyament en valencià, però de retruc ens arribaven els amargs esquitxos del cap i casal, que juntament amb el gran desconeixement dels programes d'ensenyament en valencià per part de les comunitats educatives, es feia molt difícil el seu desenvolupament. Havíem de fer la feina de classe, adaptar materials curriculars i didàctics, fer programacions. Tot això comportava una renovació pedagògica constant, i així naix el Grup Balarma. Tot estava per fer, però l'esforç i la il·lusió d'un professorat implicat i compromés feu que es reciclara en els cursos de valencià i en altres per millorar la pràctica docent. També hi havia un intercanvi d'experiències, eren temps d'ocupar nous es-

pais. En contra teníem els manipuladors d'identitat valenciana, els grups organitzats en grans interessos socials, econòmics, i sobretot polítics, anomenats anticatalanistes i que encara actuen impossibilitant veure la TV3, ni acceptant dictàmens de l'AVL, una dreta que no ha fet res per millorar després de 30 anys l'ensenyament en valencià. I també patíem els dubtes, la inseguretat o la ignorància normal d'uns pares i mares davant d'un aprenentatge amb una llengua, la qual havia estat fins a eixe moment menyspreada i reduïda a àmbits i situacions menys importants de la vida dels valencians i valencianes.

En la majoria de les comarques valencianes es crearen associacions o entitats amb la clara intenció de donar suport a les comunitats educatives, tant pares i mares com mestres que iniciaven els programes d'ensenyament en valencià i també per divulgar-los i fer-ne extensible la implantació. La Coordinadora de la Vall d'Albaida per la Defensa i Ús del Valencià és l'entitat que encapçalarà tot un seguit d'accions per difondre i dignificar la nostra llengua, acudint a moltes escoles i escoles infantils de tota la comarca per fer-ne promoció; també participant en un gran moviment cívic anomenat Escola Valenciana, amb 29 associacions comarcals o d'àmbit de país, que han treballat per la normalització lingüística en l'àmbit educatiu però també en altres: cinema, música, ús social, cultura popular, multiculturalitat, voluntariat, sostenibilitat i democràcia participativa...

Però sens dubte, hem de parlar de les trobades comarcals d'escoles en va-

lencià. Havia de crear-se un gran espai divulgatiu on fer coincidir aquelles escoles de la comarca que treballàvem en valencià, devia ser lúdic i festiu, aprofitant la primavera quan s'iniciaven les campanyes de matriculació dels centres, i així esdevenir una gran mostra viva de tot el que es feia a les escoles en valencià alhora que es convivía amb totes les comunitats educatives.

Pel temps, les trobades han esdevingut en festes lúdiques, festives, però sobretot, reivindicatives, on es promoció el nostre màxim dret d'identitat, la nostra llengua, davant dels atacs frontals per part de la mateixa Generalitat Valenciana. Enguany han estat l'enèrgica protesta davant la supressió d'unitats en valencià a la Vall d'Albaida. Les trobades són les festes on l'escola pren el carrer i que, any rere any, vertebraren les comarques i el País Valencià. Les trobades d'escoles en valencià de fet ara ja són una part més de la nostra identitat. La nostra escola és l'escola en valencià.

27 TROBADES DE LA VALL D'ALBAIDA

1a Ontinyent, 21 de maig de 1988
2a La Pobla del Duc, 22 d'abril de 1989
3a Aiolo de Malferit 19 de maig de 1990
4a L'Olleria, 11 de maig de 1991
5a Llutxent, 11 d'abril de 1992
6a Ontinyent, 3 d'abril de 1993
7a Castelló de Rugat, 26 de març 1994
8a Benigànim, 1 d'abril de 1995
9a Albaida, 20 d'abril de 1996
10a Quatretonda, 9 d'abril de 1997
11a Montaverner, 22 d'abril de 1998
12a Fontanars dels Alforins, 24 d'abril de 1999
13a Bocairent, 15 d'abril de 2000

14a Aiolo de Malferit, 7 d'abril de 2001
15a Agullent, 20 d'abril de 2002
16a El Palomar, 12 d'abril de 2003
17a L'Olleria, 3 d'abril de 2004
18a Ontinyent, 30 d'abril de 2005
19a Castelló de Rugat, 8 d'abril de 2006
20a Quatretonda, 31 de març 2007
21a Albaida, 19 d'abril de 2008
22a Llutxent, 4 d'abril de 2009
23a Alfarrasí, 27 de març de 2010
24a Atzeneta d'Albaida, 16 d'abril de 2011
25a Ontinyent, 31 de març de 2012
26a Bocairent, 1 de juny de 2013
27a Bèlgida, Beniatjar i Otos, 12 d'abril de 2014

Alerta!!!

VICENT TEROL I CALABUIG

Haureu escoltat moltes vegades que les llengües són per comunicar-se, i que si no fan aquesta funció o no la fan completa, millor abandonar-les perquè no serveixen per a res. Però cal saber que ja fa molts anys que els lingüistes van deixar clar que la comunicació és només una de les funcions del llenguatge, i ni tan sols és la més important.

No és aquest el lloc per desenvolupar les funcions del llenguatge però hem de fer esment a una que ens és cabdal: la funció identitària. Som en funció de la nostra llengua. Veiem i entenem el món a través de la nostra llengua. Exactament igual que qualsevol poble del món. Els nostres gats fan “mèu” no “miau”. Sabem què és ser un “gat vell” en compte d’un “perro viejo”. Per Nadal ens pot tocar la “grossa” no el “gordo”. De la dona de Sant Josep, els castellans destaquen que siga “virgen” però els valencians destaquem que siga la “Mare de Déu” i per això la plaça més important de la ciutat de València i de tot el país, és la Plaça de la Mare de Déu. Per certes supersticions, el valencià toca “ferro” on l’espanyol

toca “madera”. En castellà per ensenyar determinades coses s’utilitza el ver “adistrar” mentre que en valencià utilitzem el verb “ensinistrar”. Uns es basen en la dreta (destra) i els altres en l’esquerra (sinistra), i podríem omplir milers de pàgines així. Canviar de llengua doncs, no és un simple exercici de traducció, és també canviar de punt de vista.

Al segle XIII, de la mà del rei Jaume I es produeix la conquesta catalana sobre diferents taifes musulmanes de la Península Ibèrica. Jaume I funda (s’inventa) el Regne de València i el de Mallorca, i la llengua catalana esdevé la llengua de la Cort i dels nous amos del territori: els cristians. Els musulmans parlen àrab o berber. Els valencians que hui seguim sent-ho, venim d’aquell moment històric. Des de la Sènia fins a Guardamar del Segura, els valencians som fruit de la repoblació catalana. Abans no existíem com a tals.

En tot aquest temps hem fet grandioses aportacions al nostre poble i al conjunt de la humanitat en la nostra llengua. Des de la literatura a la medicina, passant per l’arquitectura, la matemàtica o la música podem testimoniar obres d’enorme valor en la nostra llengua, i alhora hem

suportat la prohibició i la persecució lingüístiques des dels poders de l’Estat. Primer amb Felip V i després amb Primo de Rivera i Franco. I entremig i després, la majoria dels règims que hem patit des d’aquell fatídic 1707. La legislació repressiva contra el valencià és abassegadora i la praxi de menyspreu, veto, marginació i arraconament continua.

Portem 300 anys resistint. Som valencians i volem seguir sent-ho. Necessitem viure amb dignitat i tranquil·litat. Necessitem escoles, universitats, cines, ràdios i televisions públiques i privades, emprenedors, policies, jutges i governs que usen el valencià amb normalitat. No ens mereixem el mateix que tots? O és que som esclaus que hem de parlar la llengua de l’amo?

En aquesta lluita per esdevenir persones normals d’un poble normal ens hem d’implicar tots, i no oblideu que els nouvinguts, de Kènia o d’Andalusia, de Romania o del Marroc, ho han fer amb nosaltres com a valencians. Sobradament han demostrat més dignitat pel poble valencià que molts dels mateixos valencians. Com a terra d’acollida que som, fem-nos dignes del demà!

La persecució de la nostra llengua

JOSEP MIQUEL BAUSSET

Fa uns anys, el rei espanyol Juan Carlos deia que el castellà no havia estat mai una llengua imposada. I que era una 'llengua de encuentro'. Però són molts els documents que evidencien que el castellà sí que va ser imposat i que el català, el basc i el gal·lec sí que van ser perseguits.

Fa uns dies vaig trobar aquesta 'perla' del Governador Civil de Barcelona, González Oliveros, publicada el 6 de setembre de 1939. La circular diu: *'No obstante las exhortaciones y facilidades publicadas por el Excelentísimo Ayuntamiento de esta capital para que desapareciesen de los edificios y servicios públicos y privados, así como de las entidades que de cualquier modo se relacionen con el público, toda especie de inscripciones no redactadas en el idioma nacional, y a pesar de la conminación de sanciones que oportunamente se hizo conocer, es patente que restan aún visibles excepciones concebidas más bien como efecto de negligencia que de absurda rebeldía. Pero como dicha orden ha de ser cumplimentada, y Barcelona y su provincia han de ofrecer a sus residentes y visitantes nacionales y extranjeros el aspecto de una tierra tan íntimamente española como lo fue en los tiempos de su más gloriosa tradición, en que los Monarcas, inmortales fundadores del Imperio Español, se complacían en residir en esa urbe como en su propia sede, he dispuesto conceder un plazo que terminará el 15 del corriente mes de septiembre para que desaparezcan los restos que queden de inscripciones rojo-separatistas y sean substituidas por textos correctamente redactados en el idioma nacional, los que todavía aparezcan en cualquier otra lengua, en fachadas, muestras comerciales, documentación utilizada en la relación con el público, inscripciones y rótulos, así como toda clase de escritos, anuncios y documentación de entidades públicas y privadas, asociaciones y fundaciones de cualquier especie, y, desde luego, las que pertenezcan a servicios públicos sin excepción'.*

L'ordre del Governador franquista continuava així: *'Las entidades que demostrasen, con documentación, haber intentado oportuna aunque infructuosamente, por escasez de papel, la sustitución de sus documentos y papeles impresos no redactados en el idioma nacional, podrán imprimir el reverso o páginas libres, cruzando el texto no español con la frase '¡Arriba España!', que se imprimirá en tinta roja y en gruesos caracteres, sin perjuicio de sustituir con toda urgencia tales impresos'.*

El mateix González Oliveros deia el 1940: *'¡Perros catalanes! ¡No sois dignos del sol que os alumbra!'.* El 1939 el Comandante Militar de Reus, Severino Valgañón va posar una multa de 150 pessetes al rector de la parròquia de Sant Joan Baptista 'por enseñar la Doctrina en dialecto catalán'. I Ruiz de Albéniz, iaio del ministre Gallardón, deia en 1939: *'Barcelona seguirá siendo el garbanzo negro de la olla nacional'.* Llàstima que no estiguen recollits els insults que el franquisme va fer al País Valencià, atacant la nostra llengua.

Tots som testimonis que la persecució del valencià al nostre País continua en ple segle XXI, amb el President Fabra, a

qui escau l'honor de ser descendent, pel seu odi al valencià, del Governador Civil Wenceslao González, de Ruiz de Albéniz, de Severino Valgañón i també de tots els qui des del PP han intentat acabar amb la nostra llengua.

Al País Valencià, la nostra llengua continua perseguida, precisament per aquells que l'haurien de defensar. O no és una persecució contra la llengua l'atac de la Generalitat a l'AVL? No és una persecució que 14.000 xiquets i xiquetes valencianes no puguin estudiar en la nostra llengua per falta d'oferta? Millor dit: perquè la Generalitat els ho prohibeix. No és una persecució contra la llengua que la Conselleria d'Educació ignore les vint-i-una famílies de l'escola Pare Català que volen l'ensenyament en valencià per als seus fills i els imposa l'ensenyament en castellà? No és una persecució contra la nostra llengua la reducció de la presència del valencià, quan la Conselleria permet que es faci en castellà o en anglès fins al 50% de l'àrea de Coneixement del Medi Natural i Social que s'ha d'impartir en llengua pròpia?

Així és com recordarem Alberto Fabra, com un hereu dels qui han volgut eliminar la nostra llengua. El recordarem com aquell que, amb la Consellera M. José Català, i els Srs. Jorge Bellver i Serafín Castellano, ha perseguit la nostra llengua, amb l'intent d'exterminar-la.

Després de la persecució del PP contra l'AVL, no m'estranyaria gens que aviat vingueren les multes, com en el franquisme. Si ens prohibeixen manifestar-nos a la plaça de la Mare de Déu de València, qui troba estrany que vinguin les multes per parlar valencià? I és que l'alcalde de València creu que la plaça de la Mare de Déu és seua, pel fet que estan acostumats a perseguir, reprimir i prohibir.

De bona gana el PP tornaria a posar els cartells de 'Hable español' (també a les Corts i a les escoles) per tal de marginar la nostra llengua. I també, si pogueren, instaurarien la prohibició d'associació i de manifestació. Però si hem resistit la persecució de Felip V i de Franco, és evident que també resistirem la persecució actual dels governants del PP.

Diumenge 30.03.2014
Vilaweb

Premi d'Honor de les Lletres prohibides

XIMO URENYA

La primavera ens ha portat una grata notícia que només ha arribat a uns quants valencians: Omnium Cultural ha lliurat enguany a Raimon el premi més desitjat per tota la gent que es dedica a escriure al nostre país, en aquest cas a cantar: el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes.

En temps ja passats, un personatge ben popular als pobles valencians, Raimon, i no tan universal hui en dia per la gran dedicació dels mitjans espanyols, d'ací del País Valencià i d'allà de ponent, d'amagar totes aquelles notícies relacionades amb la nostra llengua i cultura.

Dos premis consecutius ha rebut el cantant de Xàtiva en pocs dies, un a Madrid de mans del Círculo de Bellas Artes, el dia 19 d'aquest mes de març, sí, a Madrid, veges tu, i l'altre a Barcelona tres dies després. Però cap premi a València, sinó tot el contrari, ignorància, menyspreu, oblid. Només la Universitat d'Alacant va tenir l'encert de reconèixer el cantant

valencià investint-lo com a Doctor Honoris Causa el 2011.

Allà va dir que 'La llengua en què m'expresse és combatuda per moltes autoritats elegides democràticament, ha molestat i molesta encara.' Unes autoritats, digué també, que evita l'ús institucional de la llengua i que procuren no fer-ne. Encara es va quedar curt Raimon, potser no va tenir en compte tantes i tantes persecucions que els valencians estem patint ara més que mai en temps de democràcia. La seua cançó enregistrada el 1981 encara està avui vigent: 'Quan creus que ja s'acaba,/ torna a començar,/ i torna el temps dels monstres/ que no són morts/ -i el silenci fa niu en la vida,/ fa niu en les coses-,/ quan creus que ja s'acaba,/ torna a començar.'

Tornen els vells temps dels monstres que no són morts, que ens tanquen ràdios i televisions públiques, que ens prohibeixen escoles en valencià, que impedeixen parlar en valencià contínuament davant certes autoritats.

Ha de ser a Andalusia, a Còrdova, que l'Academia de Música espanyola li concedira el Premi d'Honor pels seus mèrits com a cantant l'any 2007, mentre al seu País Valencià li neguen el pa i la sal. Ha de ser a Barcelona que l'alcalde li imposara a Raimon la Medalla d'Or de la ciutat el 2011, mentre a la seua ciutat diu l'alcalde Rus que no pensava donar-li cap distinció honorífica quan els regidors de la oposició li ho van demanar quan els 50 anys de la seua cançó 'Al vent'. Havíem d'haver anat a Barcelona o a Madrid si haguérem volgut assistir a l'espectacle, diuen les cròniques que magnífic, de 'Les cançons de la roda del temps', espectacle centrat en els poemes d'Espriu, perquè ningú no li va permetre de portar-lo cap al sud.

S'equivoca la presidenta d'Omnium Cultural, Muriel Casals, qui li va atorgar a Raimon el Premi d'Honor per la transcendència de la seua trajectòria artística, quan va dir que Raimon havia contribuït 'de manera notable i continuada' a la vida cultural dels territoris de parla catalana. No és exactament així senyora Muriel, malauradament. A Raimon no li ha estat fàcil contribuir de manera notable i continuada a la vida cultural dels valencians. Segur que preguntats els valencianets per cantants de la terra dirien primer el nom de Camilo Sesto, de Francisco o de Nino Bravo, abans de venir-los al cap el nom del de Xàtiva.

No és això culpa probablement d'Omnium Cultural, o també?, sinó dels governants de la Generalitat, de la Diputació, dels regidors dels ajuntaments, dels programadors de les ràdios... i un llarg etcètera de col·laboradors a les ordres de Madrid en la política de genocidi cultural d'un poble. Això sí, a poc a poquet i 'sin que se note el cuidado'.

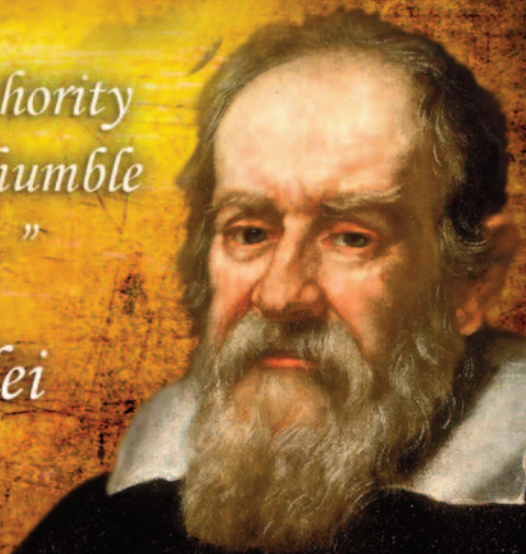
23.03.2014
Vilaweb

Fabra contra Galileu

Quan és tracta de la ciència, la autoritat de mil no val l'humil raonament d'un sol individu

"In questions of science, the authority of a thousand is not worth the humble reasoning of a single individual."

Galileo Galilei

EDITORIAL

El 15 de febrer de 1564 va nàixer a Pisa Galileo Galilei, un dels científics europeus més grans del Renaixement, que va confirmar la teoria heliocèntrica de Copèrnic d'una manera més sòlida i empírica. El 1633 va ser jutjat per la Inquisició a Roma i va ser obligat a retractar-se públicament: "He estat trobat vehementment culpable d'heretgia; és a dir, d'haver mantingut i cregut que el Sol és el centre immòbil de l'univers, i que la Terra no està al centre de l'univers i es mou".

Galileu es va retractar de tanta temeritat científica i es va comprometre a creure "en el futur tot el que la Santa Església Catòlica i Apostòlica manté, predica i ensenya". Encara es barallen els historiadors sobre la postil·la que el físic, matemàtic i filòsof va deixar anar, a cau d'orella, després de la retractació: "Eppur si muove". Siga certa o no, la Terra es movia, i ha estat l'Església qui ha hagut de retractar-se amb el pas inexorable del temps i del progrés humà.

Quatre-cents cinquanta anys després del naixement de Galileu, una altra Església i una altra Inquisició, la del Partit Popular i la del govern valencià, volen obligar els membres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua a retractar-se públicament sobre la naturalesa –humana i gens divina– de "la llengua valenciana". L'Acadèmia va ser i ha estat un instrument molt discutit.

Quan el president Eduardo Zaplana va moure's a instàncies de José María Aznar, que s'havia compromès davant Jordi Pujol a "despolititzar la qüestió del valencià", molts van témer que tot allò no acabara donant rang institucional al deliri secessionista que el PP havia atiat durant anys. No va ser així, potser per miracle, i l'Acadèmia ha reconduït el debat a un espai sensat. Malgrat mantenir la denominació oficial de "valencià" i encara que ha emprès iniciatives tan arriscades com redactar-ne un diccionari, la seua opinió, prescriptiva segons l'Estatut, és la raonable.

Però aquesta opció ha acabat enfrontant-la al govern d'Alberto Fabra, que l'ha desautoritzada públicament i que ara busca amb desesperació el sistema per alterar-ne la composició. El govern del PP valencià, a les portes de noves eleccions, en plena descomposició d'un model econòmic i polític nefast, castigat per les enquestes i en ple debat sobiranista a Catalunya, torna a recórrer a l'anticatalanisme com a cortina de fum i remei de tots els mals. Falta veure quina eficàcia electoral tindrà ara la nova croada.

Potser Alberto Fabra acabarà portant a la plaça pública els membres de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua per fer-los retractar-se de l'heretgia. Però, en tot cas i passe el que passe, president Fabra, *si muove*.

11/02/2014

El Temps

valencià -ana [valensià]

1. adj. i m. i f. GENTIL. Natural o habitant de la ciutat de València o de la Comunitat Valenciana.
2. m. LING. Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, el Principat d'Andorra, la franja oriental d'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de català.
3. m. LING. Varietat d'esta llengua parlada a la Comunitat Valenciana. Valencià septentrional, valencià central, valencià meridional.
4. adj. De la ciutat de València, de la Comunitat Valenciana o del valencià, o que hi té relació. Idioma valencià. Cultura valenciana.

Això d'entendre el valencià

FERRAN SUAY

He sentit moltes vegades, sovint atribuïda a diferents persones, aquella anècdota que explica que el protagonista, en sentir algú que deia allò tan conegut de “*Yo el valenciano no lo hablo, pero entenderlo, lo entiendo todo*”, li retrucava “*Xe tu, igual igual com el meu gos!*”

Importa poc si és certa o no. Si no ho era la primera vegada que algú l'explicà, ara ja ho és, perquè molta gent ha fet servir l'argument en ocasions similars. I és que, d'ocasions com la que s'hi descriu, n'hi ha de sobres. I això passa, probablement i entre altres motius, perquè qui ho diu considera que això d'entendre el valencià ja és un mèrit, i també perquè els seus interlocutors, generalment li accepten la consideració, li riuen la gràcia, i fins i tot li lloen el suposat mèrit.

Més encara, molts, després de lloar-li'l, passen immediatament a parlar-li en castellà. Una conducta com aquesta podria indicar bàsicament dos coses: (a) que l'interlocutor en qüestió no s'ha cregut el que li ha dit l'altre (que entén el valencià), o (b) que considera que, per molt que l'entenga, no és apropiat parlar-li en valencià a una persona que entén aquesta llengua.

En el primer cas, podem afirmar que és una descortesia evident posar en dubte l'afirmació d'algú sense motius sòlids per a dubtar-ne de la veracitat. En el segon, que es tracta d'una manera excel·lent d'aconseguir que la persona no passe mai del nivell d'entendre el valencià al de parlar-lo. I encara més, que és una forma efectiva d'aconseguir que ni tan sols arribe mai a voler parlar-lo. Si és això el que volem, no hi ha res a canviar en el nostre comportament. Anem per bon camí.

Diuen els experts que el nivell d'intercomprensibilitat entre bona part de les

llengües anomenades romàniques s'aproxima al 80%. Això vol dir que un parlant d'un d'aquests idiomes, sense tenir cap experiència prèvia amb un altre, podria entendre la major part d'una conversa convenientment contextualitzada.

Per tant, per a algú que viu entre valencians, i té el castellà com a llengua primera, entendre el valencià no és cap mèrit especial. Indica només, això sí, que la persona no pateix cap dèficit intel·lectual notable. Podem perfectament, per tant, aprofitar aquesta seua normalitat i seguir parlant-li en valencià. D'aquesta manera, li proporcionarem tant l'oportunitat de millorar el domini de la llengua que ja entén, com la de començar a parlar-la. I més encara, li donarem alguns motius vàlids per a atrevir-se a fer-ho (que és l'excusa més utilitzada per a posposar-ho: “és que no em llance”, solen dir).

Per tant, per a la pròxima vegada que algú ens amolle allò que entén el valencià però no el parla, proposem un senzill curs d'acció:

- 1) El mirem amablement
- 2) Li diem: “No ho havia dubtat en

cap moment. Sembles una persona perfectament normal”

3) Li seguim parlant en valencià.

Amb això, (1) li demostrem que donem credibilitat a les seues paraules, (2) deixem clar que no és cap marcianada que algú que viu al País Valencià entenga i vulga aprendre a usar la llengua dels valencians, i (3) deixem de fer el joc a tots aquells que, des de les seues posicions de poder polític i econòmic, treballen cada dia sense descans per exterminar el valencià de la vida pública i social dels valencians.

Si sou un d'aquells, si pertanyeu al sector madrilenyista radical que, com el partit que ocupa actualment la Generalitat, no veu el dia en què no quede cap valencià expressant-se normalment en valencià, llavors seguiu parlant en espanyol a la gent que podria entendre-vos perfectament en valencià. I si no ho sou, potser que prengueu la decisió de comportar-vos de manera que es note que sou valencians, i que no us n'avergonyiu, com fan ells.

Divendres, 28.2.2014
La Veu del País Valencià

EL VALENCIÀ, UNA LLENGUA PERSEGUIDA

- * 'Que en las escuelas no se permita libros en catalán, escribir ni hablar en ella dentro de las escuelas y que la doctrina cristiana sea y se aprenda en castellano'. (Felipe V, 1715)
- * 'Si el Estado no impusiera el castellano en toda España, los dialectos se impondrían al castellano'. (Miguel de Unamuno, 1901)
- * '¿Ustedes creen que hemos hecho la guerra para que el catalán vuelva a ser de uso público?'. (Acedo Colunga, 1952)

Fa uns quants segles

Reunits els alcaldes i l'alcaldesa de Bèlgida, Beniatjar i Otos, per consensuar un escrit explicant les motivacions que ens ha portat a voler organitzar la Trobada d'Escoles en València de la Vall d'Albaida, ens va arribar el text que

havia preparat Joan Olivares per a l'ocasió. Després de llegir-lo no ens va quedar cap dubte que no calia estendre's més, ja que el professor i escriptor d'Otos, amb poques línies, diu clarament el que voldríem expressar:

JOAN OLIVARES

Hi havia un temps en què el valencià era una llengua noble, la llengua d'uns països respectats i pròspers. En valencià parlaven llauradors, botiguers, robers, terrissers, obrers, llanterners, ferrers, fusters, escriptors, jutges, justícies, capitans, generals, nobles, reis, bisbes, cardenals i papes. En valencià escrivien poetes, metges, advocats, notaris, capellans i filòsofs. En valencià es feien els registres, els inventaris, les transaccions, els testaments, els llibres de fets, els dietaris i les cartes de navegació. En valencià es creaven grandíssimes obres literàries en prosa i en vers, i es van traduir les Escriptures abans que en cap altra llengua del poble. En valencià es convocaven les Corts. En valencià es navegava el Mediterrani. En valencià es lloava Déu. En valencià es naixia, es vivia i es moria...

Però vet ací que el rei es va quedar sense hereu i dos candidats se'n disputaren el tron. Els valencians en preferiren un que havia jurat de respectar-nos els furs i els costums. La guerra, però, la guanyà l'altre. El rei vencedor ordenà cremar les ciutats derrotades i castigar les seues gents, i per acabar-los d'humiliar i destruir com a poble, dictà una carta en què es derogaven els seus furs històrics i es desterrava el seu idioma.

El valencià deixà de ser la llengua de la justícia, de l'església, de l'administració, dels reis, els papes, els poetes i els filòsofs, hagué d'abandonar les ciutats, les esglésies, els palaus, els jutjats i les escoles. El valencià esdevingué una llengua proscriu, i cercà refugi en les alqueries, les barraques, les heretats, els masos, les viles i llogaters, com més xicotets millor.

Pobles com Bèlgida, Beniatjar i Otos s'han encarregat durant anys i anys de servir el tresor més valuós i noble del poble valencià: la bellíssima llengua d'Ausiàs March, Joanot Martorell, sor Isabel de Villena i Roís de Co-

Mapa de la península Ibèrica del segle XIX amb el País Valencià, el Principat de Catalunya i les Illes Balears incorporats o assimilats a Espanya

rellà. Gràcies als seus avis i a les seues àvies, els xiquets i xiquetes dels nostres pobles encara diuen pare i mare, raïm i oliva, mans i peus, cara i ulls, pit i coll, nas i orella, germà i amic, cames i braços, espàrrec i poma, conill i pollastre, tossal i lloma, plana i foia, barranc i aljub, séquia i assut, gorg i bassa, trinquet i pilota... Gràcies a les nobles gents que donaren asil al valencià a l'ombria del Benicadell, els belgidans encara tenen l'Asseit i la Salerna, Suagres i l'Alfogàs, el Beniprí i el Bellussero, la Font Freda i del Grapat; els beniatjarencs tenen la Beniaia i el Tròlec, el Pinar i el Benicadell, la casa Penyalba i la casa Torres, les Fontetes i el pont del Moro; i els otosins tenen Misena i Torralba, la Punta i el Padur, la Lloma i Pantàliga, la Vallcanera i l'Androna.

Enguany, Escola Valenciana i la Coordinadora de la Vall d'Albaida per la Defensa i l'Ús del Valencià han concedit al CRA Castell de Carbonera l'honor de ser els amfitrions de la Trobada d'Escoles en València de la Vall d'Albaida. Els

belgidans, els beniatjins i els otosins, orgullosos d'haver conservat durant segles la nostra llengua, estem ara devanits d'organitzar la festa de la recuperació i la dignificació del valencià, la festa de l'orgull de ser el que som, i la del compromís de seguir-ho sent per molts anys. I aprofitarem l'oportunitat per a mostrar la nostra hospitalitat a totes les gents de bona voluntat que vulgueu visitar-nos, per a mostrar els nostres pobles de l'Ombria, la nostra muntanya del Benicadell, el nostre castell de Carbonera. I tots aplegats en aquest refugi de les paraules, cridarem ben fort perquè ens senten en les ciutats, els palaus, les esglésies, en els parlaments, les televisions, les ràdios, els diaris, les escoles i les universitats: parlem en valencià! Parleu-nos en valencià!

(Aquest article de Joan Olivares ha estat reproduït del programa de la XXVII Trobada d'Escoles en València de la Vall d'Albaida, celebrada a les localitats de Beniatjar, Otos i Bèlgida, els dies 30 de març i 6 i 12 d'abril de 2014)

El PP valencià i l'Acadèmia

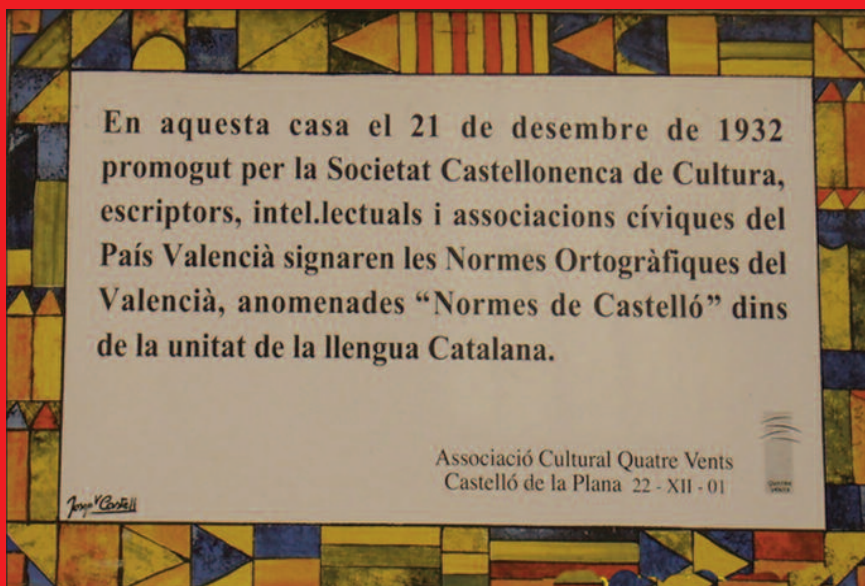
JOAN LLINARES

El pitjor del PP valencià no ha sigut tornar a agitar el secessionisme filològic negant el vincle natural de la llengua del País Valencià amb la que es parla a Catalunya, les Illes, la Franja de Ponent, Andorra, el Rosselló i la ciutat de l'Alguer. El pitjor del PP és que els seus dirigents reconeixen en privat el caràcter irrefutable d'aquest vincle i, davant la contradicció, et diuen cínicament que mentre el conflicte els segueixi donant rèdits electorals ells continuaran insistint, quan els interessi, que la dolça fonètica apitxada i el centenar de vocables diferents de la parla valenciana configuren un idioma distint del que parlen els territoris del nord i de mar endins. Encara que la gramàtica i les noranta-tres mil paraules restants de l'idioma siguin idèntiques.

No debades, el conflicte sobre les seves d'identitat juntament amb la peculiar aplicació de la llei electoral i el desgast d'un PSPV incapaç de trobar la seva identitat diferenciada del PSOE van ser algunes de les claus que van donar al PP la majoria absoluta de què gaudeixen des del 1999. Una majoria aconseguida després de fagocitar Unió Valenciana, el partit regionalista i d'extrema dreta amb qui van governar entre 1995 i 1999 i del qual van absorbir militants, ideologia i comportaments.

Amb la tranquil·litat que els va donar la victòria electoral, Zaplana -un president que mai ha dit una frase en valencià- va crear el 1998 l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL). L'Estatut del 2006 defineix aquesta entitat com la institució pública de la Generalitat "amb funcions de determinar i elaborar la normativa lingüística de l'idioma valencià".

Una de les primeres tasques mampreses pels acadèmics va ser l'elaboració del diccionari normatiu del valencià i, com tantes altres vegades ha passat quan algú s'ha dedicat a fer de forma acurada i rigorosa un diccionari del valencià, també en aquesta ocasió han arribat, després de dotze anys, a la mateixa conclusió a què abans havien arribat tants altres: dictaminar que el valencià

“és la llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, així com a Catalunya, les Illes Balears, el departament francès dels Pirineus Orientals, Andorra, la franja oriental de l'Aragó i la ciutat sarda de l'Alguer, llocs on rep el nom de *català*”. Es podrà escriure de forma distinta, però més clar impossible. Al cap i a la fi, de diccionaris normatius del valencià ja n'existien, sobretot des que el 1932 es van signar les Normes de Castelló i, particularment, des que el 1995 es va editar el *Diccionari valencià* amb l'aval de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana; un diccionari que, acceptat per la comunitat educativa i la conselleria d'Educació, és també l'eina filològica de l'àmbit escolar, universitari i editorial, així com de la institucional Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià i especialment del *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*. Doncs bé, resulta que aquest diccionari del 1995, acceptat per tots, ja definia el valencià com la “varietat de la llengua catalana parlada a la Comunitat Valenciana”. És a dir, ja fa quasi vint anys que el govern del PP conviu amb tota normalitat amb allò que ara teatralment els escandalitza.

L'assumpte podia haver passat desapercebut si el PP hagués volgut deixar-ho córrer. L'Acadèmia tampoc inventava res i, afortunadament, ja no som als anys vuitanta, agitats per la violència del feixisme anticatalanista i el

seu grapat de vots. Però sembla que les últimes enquestes auguren per al 2015 una derrota històrica del PP, que les ha rebut amb gran histèria i que es troba com un boxejador noquejat pels cops que està rebent en destapar-se la corrupció i incompetència amb què ha farcit els llargs anys del seu mandat. Perdut i fent tombs com un pollastre sense cap, un dia prohibeixen el terme País Valencià, un altre tanquen la seva RTVV, un altre segresten un diccionari normatiu o amenacen de dissoldre l'AVL.

L'amenaça del PP a l'Acadèmia i el segrest del seu diccionari ha suposat un ridícul tan gran que l'única sortida que han trobat per fugir de l'incendi per ells provocat ha segut demanar un informe al Consell Jurídic Consultiu, un òrgan desprestigiats per les espifiades que ha fet i per ser el refugi de l'expresident Camps. El dictamen ha estat al nivell de qui l'ha fet i ve a negar a l'AVL l'autoritat filològica que li atorga una llei orgànica com és l'Estatut. L'absurd jurídic serà difícil de superar.

En aquesta farsa, que pretén esborrar allò que un dia va escriure Joan Fuster -que “el valencià és la nostra forma de parlar el català”-, una cosa no canvia mai: que els mals actors que la protagonitzen quasi sempre parlen en castellà i mai escriuen en valencià.

5.3.2014
Diari Ara

Per les seues obres els coneixereu

FERRAN SUAY / 4.4.2014 / *La Veu del País Valencià*

D'acord amb els pressupostos de la Generalitat, la Conselleria d'Educació destinarà 100.000 euros a la promoció del valencià (docv.gva.es). Potser sembla una quantitat ridícula, sobretot si tenim en compte les grandiloqüents declaracions d'amor a la llengua (generalment fetes en perfecte madrileny, això sí) a què ens tenen acostumats els actuals ocupants del Palau.

Per a decidir si n'és o no, de ridícula, bastarà comparar-la amb algunes altres dotacions, com ara la destinada a Fundació de la Comunitat Valenciana la Llum de les Imatges (2.381.000€) o a la Fundació Centre d'Estudis 'Ciudad de la Luz C.V.' (1.062.000€). Es veu clarament que la llum els interessa molt més que no la llengua. I també que tenen una obsessió malaltissa amb evitar el gentilici 'valenciana' i substituir-lo per l'absurda perifrasa "de la Comunitat Valenciana". El desig de no ser sinó una mera i insípida comunitat ben supeditada a alguna entitat de naturalesa superior és superior a les seues forces.

Cal gastar diners en la promoció del valencià? Segurament sí, perquè se n'han gastat, i molts, en intents d'exterminar-lo, i una societat democràtica i responsable, hauria d'invertir en la conservació dels seus actius en tots els nivells, des del paisatge al paisanatge, passant per l'arquitectura, la cultura i abastant, fins i tot prioritàriament, el millor resum de la història, la saviesa i les capacitats d'un poble, que és la seua llengua. Qui vulga saber quin impacte han tingut les polítiques exterminacionistes sobre la llengua que usen els nostres representants polítics pot comprovar-ho ací: einesdellengua.com

Ara bé, també hi ha una forma molt barata de promocionar l'ús d'un idioma. Investigacions en profunditat, dutes a terme per algunes de les universitats més prestigioses del món, desvelen una conclusió sorprenent i fins i tot revolucionària. Hi ha un sistema senzill, no contaminant i extraordinàriament econòmic, que és la manera més eficient de promoure l'ús d'una llengua: usar-la!

Si tots els membres del govern valencià que demostren

inequívocament dedicant, per exemple, 107.570.000 € a una Radiotelevisió Valenciana que no existeix, és molt fàcil. Només han de deixar d'expressar-se a tothora en madrileny, com fan fins ara, i passar a fer-ho en valencià. Potser sí que tindrà algun cost, perquè molts d'ells són discapacitats lingüístics profunds (ignoren el 50% dels idiomes oficials) i necessitaran classes particulars per a posar-se al dia i equiparar les seues prestacions a les de milers de ciutadans que no cobren, ni de lluny, els seus privilegiats.

La inversió, en tot cas, seria ben modesta, en comparació amb l'impacte que això tindria. Molta gent podria deixar de vore el valencià com un mer requisit administratiu, més o menys molest d'aconseguir, però perfectament inútil, una vegada que t'has fet amb el corresponent diploma acreditatiu. I podrien arribar a pensar que el valencià és una llengua digna, útil per a tots els menesters, des de fer acudits fins a governar, passant per impartir classes o publicar receptes de cuina sofisticada o manuals de supervivència al desert.

Clar que potser és això, precisament, el que volen evitar a tota costa. Que algú puga arribar a creure que el valencià és una llengua normal, que seria com creure que els valencians som persones normals, ciutadans de la mateixa categoria que els altres, els castellans, per exemple, que sí que tenen garantits tots els seus drets lingüístics i culturals. Tenen governants que parlen el seu idioma, escoles, teatres, pel·lícules de cine i programes de ràdio i televisió, diaris... Tenen tot el que cal per a seguir considerant, com fan tots els pobles sans del món, que la seua és una llengua tan bona com qualsevol altra, perquè ells mateixos són tan bons com qualsevol altre. No més (que això és supremacisme; la ideologia que alimenta el partit que destina 100 mil euros a promoure l'ús de la llengua del país que governen), però tampoc menys.

Si no volen que ens considerem normals, si ens consideren clarament inferiors als nostres conciutadans castellans, que ho diguen, i que no ens insulten destinant misèries a promoure un idioma, el nostre, que òbviament no és el seu.

CRÒNIQUES DEL BOCAVIU

“Menja bé, caga fort i no tingues por a la mort”

JOSEP SANCHIS CARBONELL

En el número de primavera de la nostra publicació més-que-veïnal *el Llombo* llegia una entrevista de Guillem Llin a Casimir Romero, valldalbaidins de Fontanars dels Alforins i Terrateig, respectivament, i tots dos d'Ontinyent també “*com els que més*” (potser més d'u podria pensar que així es diria en castís valencià, si no fóra que tenim el nostre genuí “com ningú”). Ho dic perquè, cap al final de l'amable *interrogatori*, preguntat clar i valencià per “una frase”, el terratègi va i es despenja amb un refrany contundent, bestial, propi del *carpe diem*, molt conegut per les sàvies persones majors i tanmateix pràcticament desconegut per les generacions de joves actuals i futures, si, ai redéu!, no hi posem remei. I és que, certament, la perfecció no existeix, i més encara en qüestions de llengua. Però deixem-ho córrer ara, això, que tant la perfecció com la puresa de les coses castisses de bona casta, són altres calces o figures d'altre paner.

Bé, amigues i amics, el cas és que el bo de Casimir va i amolla “Menja bé, caga fort i no tingues por a la mort”. Genial! Un refrany dels que a mi sempre m'han agradat més, de tan terrenal com és, vitalista, un parèmia semblant en el to, que no en el sentit, a “El matxo vell no tira, però ho entén”, com li vam sentir dir l'altre dia al Tio Matababres de Sant Rafel, vell com ell a soles.

Una frase, poada de la cultura popular, que denota confiança i una certa seguretat despreocupada, que té eixe punt hedonista tan necessari per al bon passar de les nostres vides, unes més precaritzades que no altres; vides ahir, hui i demà retallades en els drets socials, de les persones, laborals, democràtics, en els de l'escola pública valenciana i en valencià, en els mitjans de comunicació nostrats que tan a pols haurem de tornar a guanyar, de bell nou, a hores d'ara que els del *mando y ordeno* ens volen convertir, si no ho som ja, en bestiar, en súbdits amb deures i sense drets, en comptes de ciutadans lliures, equilibrats i en pau amb nosaltres mateixos i amb la justícia social. Ara que en moltes cases valencianes el pa cada vegada és més dur i escàs, si n'hi ha (no pretenc ser demagog), i que la comunicació s'ha tornat en silenci per obra dels ogremonstres que ens malgovernen. Ara que ens tenen reservat, els del *mando y ordeno* que alhora són manats, la part més estreta de l'embut, talment com deia una coneguda meua: “Com l'embut, tot per a mi, res per a tu”.

Per això, com que a la fi hem de respirar, en aquest refrany trobem una bona alenada, una medecina davant tant de dèspota autoritari. En un sentit semblant, en el *Refranyer temàtic* (2008), Adolf Gisbert ens recomana aprofitar els millors plaers de la vida material: “El joc fort, el vi ranci i la dona jove”, similar al nostre “Menja, beu i caga fort, i no li tingues por a la mort”. *Refranyer...*). Però no ens deixem encegar per la immediatesa, no siga cosa que la despreocupació desmesurada també ens acabe, sense voler-ho, ofegant.

Cal dir també que és arreplegat en l'entranyable *Diccionari Català-Valencià-Balear* (DCVB) i figura en el volum *Tots els refranys catalans* (1999) d'Anna Parés, entre d'altres, i no apa-

reix en canvi en el rànquing dels més coneguts, ni en els *Top ten* dels refranys més usuals de la llengua catalana (veg. blog personal de Víctor Pàmies i Riudor), el primer dels quals, com vaig dir en la crònica anterior, és el popularíssim i rondallístic “Qui no vullga pols que no vaja a l'era” (Lluís Galiana *dixit*). I el que fa cinc de la llista “A la taula i al llit al primer crit”.

“Menja bé, caga fort i no tingues por a la mort” —l'avia d'una amiga meua que deia frases tan penetrants com “Dic fill, entén-te nora”, introduïa l'agosarada variant “Menja molt, fes-ho molt, caga fort i no tingues por a la mort” (devia ser republicana, la dona, *valenteta* ella)— em desplaça a un temps que, com la infantesa, ja no tornarà. Recorde perfectament que aquest refrany, relacionat amb la vida, la mort i la salut, i més concretament amb la mort, li naixia natural de l'ànima al meu cosí Toni el d'Otos (l'home de la meua cosina germana Marujín), que no tenia precisament ànima de cànter, el mitger ja jubilat de Suagres, a les envistes del Benicadell, en aquells dies entranyables de joventut i d'anys de dinars familiars asseguts en cadires de boga malmesa al voltant de la vella taula parada de cacau i tramús, tots pendents del caldero (del fetget de conill aquell tan cobejat amb un pessiguet de sal) i bevent aigua fresca del pou, i vi negre a gallet a soles o amb llimonada, de ca Leandro, i la catalana sempre buida i sempre plena. Aquells dies sonors, de romanços i cançons acompanyades amb els artells de les mans colpejant el tendur. Aquelles vesprades de postres de meló d'Alger i de dòmino i baralla i, aixoplugats en la pèrgola, nuvolets per als hòmens, a l'ombra del caquier, tots congregats al muntó com els conills, un diumenge qualsevol, o per Pasqua, a la humil caseta dels pares a la Canal.

Temps era temps. No recorde ara qui va dir, crec que va ser Josep Maria Espinàs (*Una vida articulada*, 2013), que el paradís no era per a d'ell un espai, sinó un temps.

lèxic del carrer

bastida

ajuntament

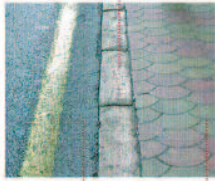
aparador

estació

rastell

fanal

calçada

vorera

edifici

monument

vianant

semàfor

llamborda

caixer automàtic

canonada

contenidor

gratacel

taxi

trànsit

LÈXIC DEL CARRER

lèxic del carrer

ACADE
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA

LÈXIC DE LA CASA

lèxic de la casa

banyera

bany

vaixela

pica

foguer

aspiradora

reixa

sala d'estar

sostre

catifa

llit

finestra

forn

fregall

pany

planxa

llavaplat

ACADE
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA